

EKONOMİ ABC

A1 – Özel haneler ve işletmeler

Christian Fridrich

Önsöz

Ekonomik açıdan şekillenen dünyamızın giderek artan ağ bağlantısı ve karmaşıklığı, genel ekonomik bilginin önemini de artırmaktadır. Yaşam odaklı, öğrenci merkezli, bütünleştirici ve çoğulcu bir ekonomi eğitimi, toplumun genelini, ekonomiyi, siyaseti ve çevreyi ilgilendiren bağlantıları anlamanın temellerinden birini oluşturmaktadır. Böylelikle sadece ekonomi bilgisi değil, aynı zamanda günlük yaşamda bilinçli kararlar alma ve nihayetinde sorumlu davranışlar sergileme becerisi de geliştirilmektedir.

“Özel hane halkları ve işletmeler” konulu infografikler, Ekonomi ABC serisinin A bölümünün 1. kısmını oluşturmaktadır. Bu infografikler, yönlendirme, yargılama ve hareket etme becerileri gibi genel eğitim hedeflerine ulaşmak için bir araçtır. Grafikler, özellikle ana dili Almanca olmayan gençlere, toplumumuzdaki yaşam ve ekonominin önemli yönlerini dil açısından duyarlı ve anlaşılır bir şekilde kavramaları için bir fırsat sunar. Seçilmiş konulara ilişkin ek, kullanıma hazır öğretim-öğrenim düzenlemeleri de bu konuda destek sağlar (<https://insert.schule.at/unterrichtsbeispiele>).

Avusturya Toplum ve Ekonomi Müzesi, Viyana İşçi Odası ve Coğrafi ve Sosyoekonomik Eğitim Uzman Grubu (GESÖB) ile işbirliği içinde, teori ve pratiği birleştiren materyaller geliştirildi. Infografikler sadece eğitici olmakla kalmayıp, öğrencilerin yaşam dünyasına da yakın olduğundan, ekonomik konulara erişimi kolaylaştırıyor ve bu konulara ilgi uyandırıyor.

Biz, ilgili kurumlar ve yazar, bu infografiklerin genel ekonomi bilgisine önemli bir katkı sağlayacağına ve öğrencilerin hane halkları ile işletmeler arasındaki etkileşimleri daha iyi anlamalarına yardımcı olacağına inanıyoruz. Umarız bu çalışma başarılı olur!

Son olarak, değerli geri bildirimleri için meslektaşlarım Maria Hofmann-Schneller, Sandra Milz ve Wolfgang Winklehner-Kreutzer'e içtenlikle teşekkür ederim. Ayrıca editörlerimiz Elisabeth Buxbaum ve Kim Malak'a da teşekkürü bir borç biliriz. Bu eğitim projesinin eş finansmanını sağlayan Viyana İşçi Odası'na da özel teşekkürlerimizi sunarız.

Prof. Dr. habil. Christian Fridrich

(Viyana Pedagoji Üniversitesi, Graz Üniversitesi, Viyana Üniversitesi)

Yayıncı bilgileri

Yazar, konsept, grafik şablonları ve metinlerin tasarımı, didaktik danışmanlık: Christian Fridrich

Grafik tasarım: Elisabeth Truxa

İçerik danışmanlığı: Vinzent Hilbrand, Andreas Lehner

Çeviri: Burcu Gülüm Tekin, Sonja Knoche

Ortak finansman: AK Viyana

Yayıncı: Avusturya Toplum ve Ekonomi Müzesi

ISBN: 978-3-902856-65-4

Viyana, 2026

CC-BY-NC-ND

İçerik

A1-1	Ekonomi	A1-26	Yönetim döngüsü
A1-2	Ekonomi	A1-27	Liderlik stilleri
A1-3	İstek – İhtiyaç – Talep	A1-28	Tekniklerle yönetim
A1-4	Tüketim – Üretim	A1-29	Yönetim
A1-5	Kendi kendine yetme – Piyasa arzı	A1-30	Şirket kurma
A1-6	Üretüketim	A1-31	Üretim faktörleri
A1-7	Mallar	A1-32	Kaynaklar
A1-8	Hizmetler	A1-33	Altyapı
A1-9	Ekonomi sektörleri	A1-34	Konum faktörleri
A1-10	Gayrisafi yurtiçi hasıla	A1-35	Arazi kullanım ve imar planı
A1-11	Ücretli ve ücretsiz iş	A1-36	İş bölümü – İşin bölünmesi
A1-12	Gelir türleri	A1-37	Bilgisayar kontrollü üretim
A1-13	Brüt gelir – Net gelir	A1-38	Ürün yaşam döngüsü
A1-14	Gelirle geçinmek	A1-39	Reklam
A1-15	Servet ve borç	A1-40	Piyasa fiyatı – Kâr – Zarar
A1-16	Hane halkı bilançosu	A1-41	Arz – Talep – Fiyat
A1-17	Tüketiciyi koruma	A1-42	Bilanço
A1-18	Ekonomide özel hane halkları	A1-43	Şirketlerin hukuki yapıları
A1-19	Özel hane halkları ve işletmeler	A1-44	Şirket birleşmelerinin türleri
A1-20	Bir işletmenin gelirleri ve giderleri	A1-45	Yatay ve dikey holdingler
A1-21	İşletme – Şirket – Firma	A1-46	Çokuluslu şirketlerin sosyal ve ekolojik dampingi
A1-22	Ekonomik ilke	A1-47	Şirketlerin kar transferi ve vergi kaçakçılığı
A1-23	Sürdürülebilirlik	A1-48	Ekonomide şirketler
A1-24	Gömülü ekonomi	A1-49	Basit ekonomik döngü
A1-25	Ekonomik ilkeler	A1-50	Karmaşık ekonomik döngü

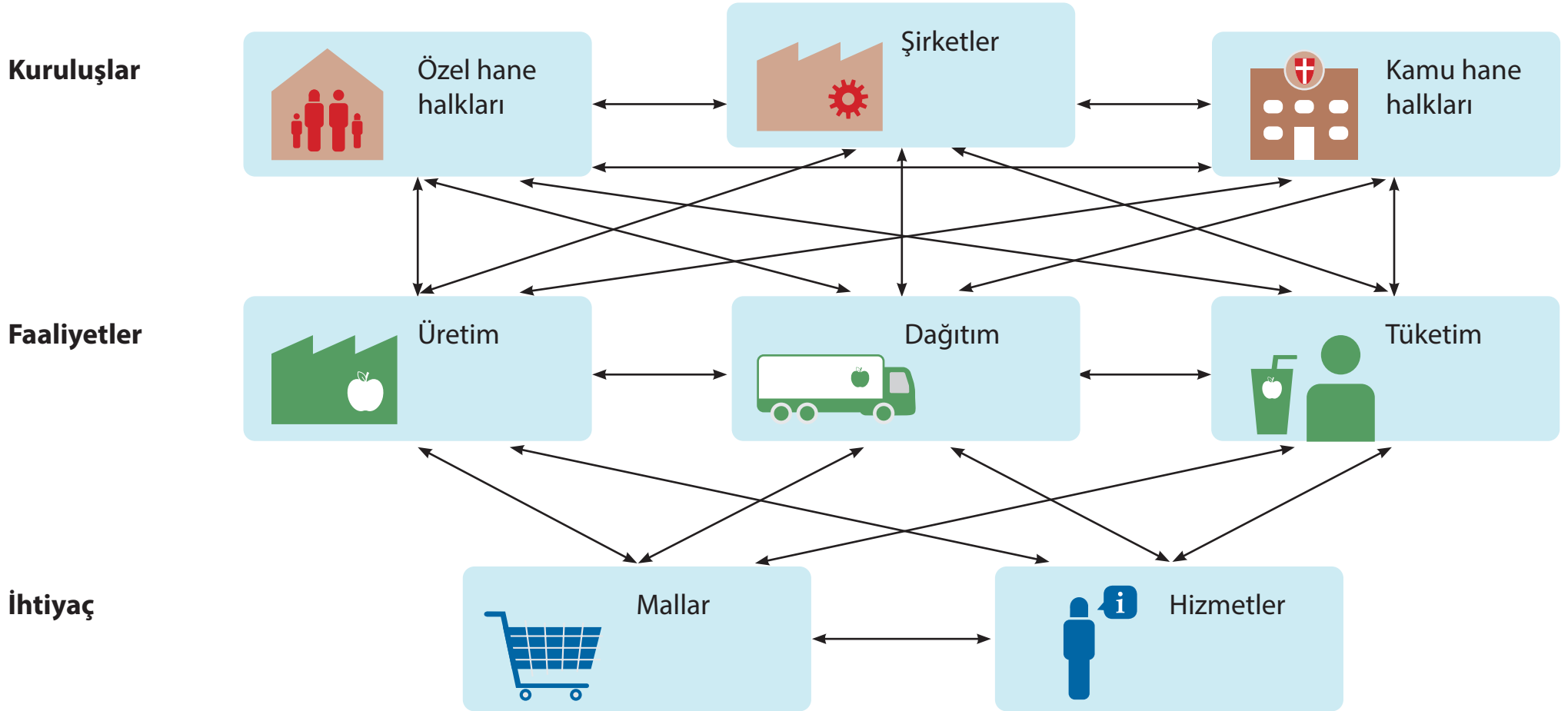
Ekonomi

Kaynak: BMBWF 2023, s. 102

Ekonomi, tüm insanlar için bugün ve gelecekteki yaşam koşullarını güvence altına almak anlamına gelir. Bunun için, özel hane halkları ve şirketler ile devlet ve toplumdaki insanlar sorumlu kararlar almalıdır.

Ekonomi

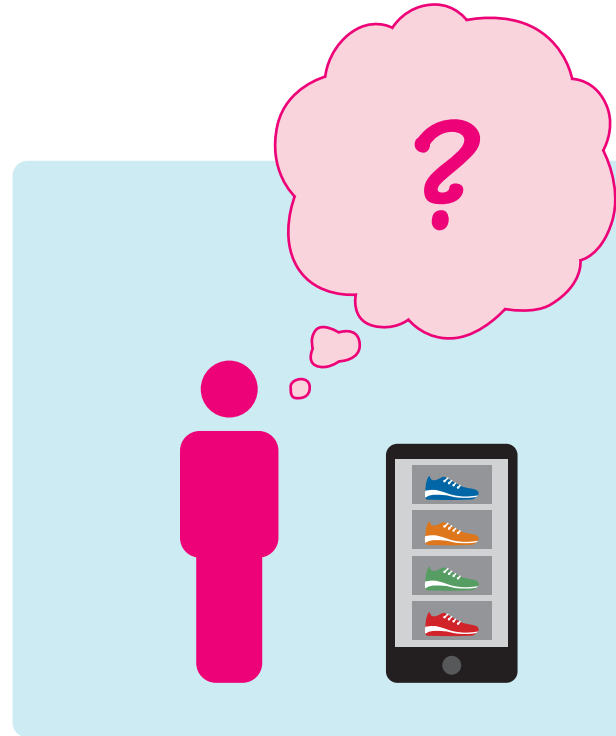
Ekonomi, ihtiyacı karşılayan tüm kurum ve faaliyetleri kapsar. Ekonomik birimler, özel hane halkları, firmalar (veya şirketler) ve kamu sektöründen oluşur. Kamu sektörü, belediyeler, eyaletler ve federal hükümet gibi birimlerden oluşur. eyaletler ve federal hükümet gibi birimlerden oluşur.

İstek – İhtiyaç – Talep

İstek
Arzu

İhtiyaç
Eksikliği gidermek

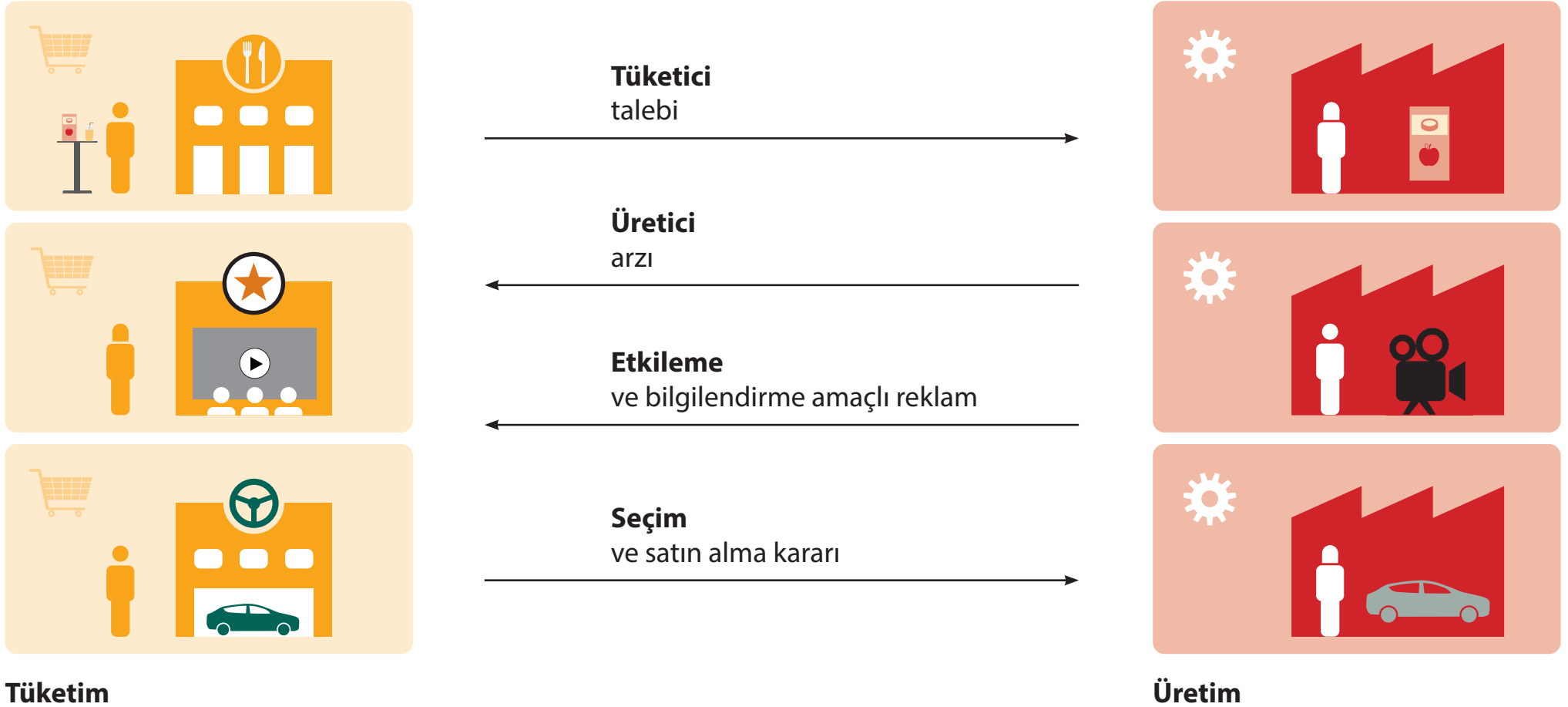
Talep
İhtiyaç ve para

Birçok istek reklamlar aracılığıyla tetiklenir. Ancak tüm istek ve ihtiyaçlar karşılanamaz. Bir kişinin bir ihtiyacı için yeterli parası (satın alma gücü) olduğunda talep ortaya çıkar. Aşk, dostluk gibi birçok ihtiyaç satın alınamaz.

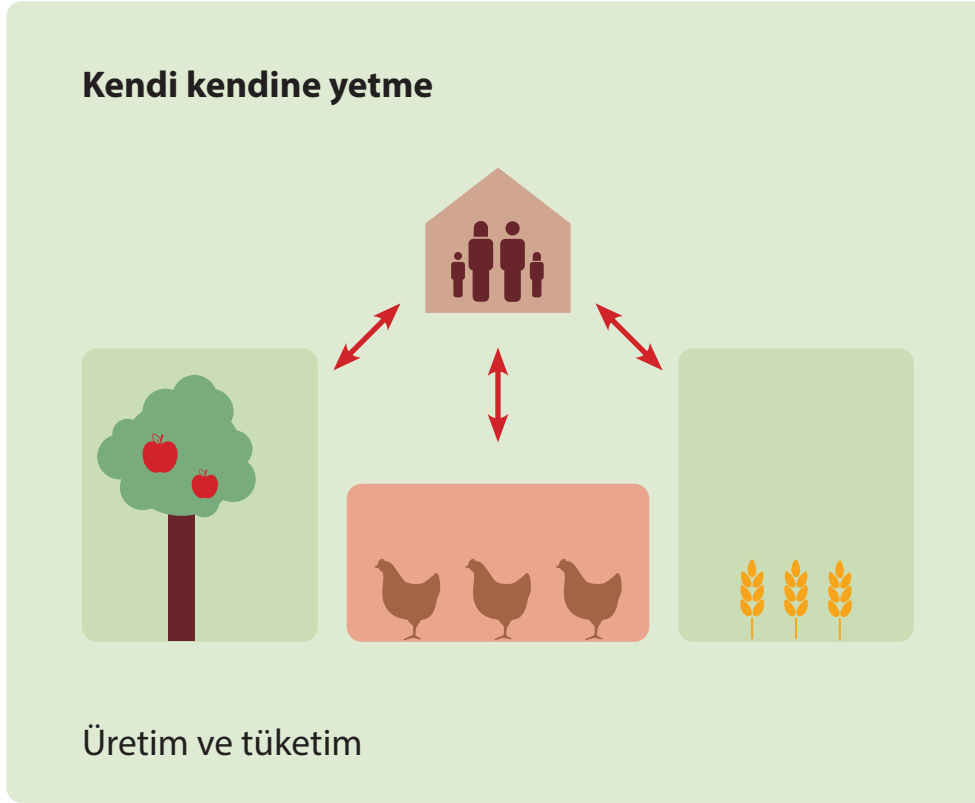

Tüketim – Üretim

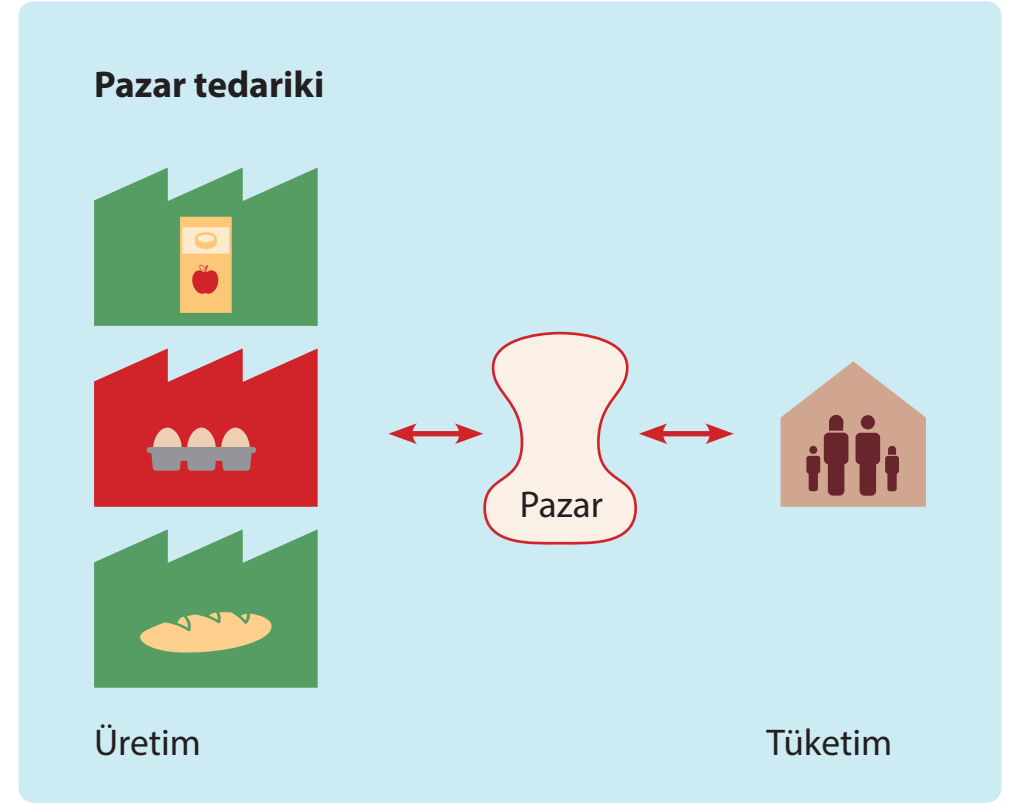

Tüketiciler, talepleriyle üreticilerin arzını etkiler. Çeşitli ürünler ve reklamlar, tüketicileri genellikle belirli satın alma kararlarına yönlendirir. Ayrıca, bazı ihtiyaçlar, örneğin yeni bir cep telefonu gibi, ancak reklamlarla ortaya çıkar.

Kendi kendine yetme – Pazar tedariki

Ev ekonomisi

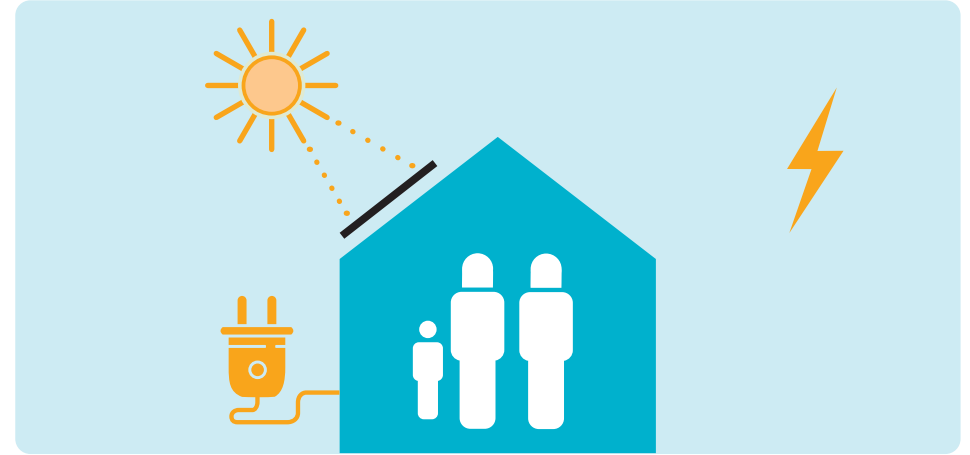
İşletme

Hane halkı

Eskiden birçok hane halkı ihtiyaçlarını büyük ölçüde kendi kendine karşılıyordu. Bu durum iş bölümüyle değişti: İşletmelerde büyük ölçüde piyasada satılan ve hanelerde tüketilen mal ve hizmetler üretiliyor. Ancak özel haneler de mal üretiliyor.

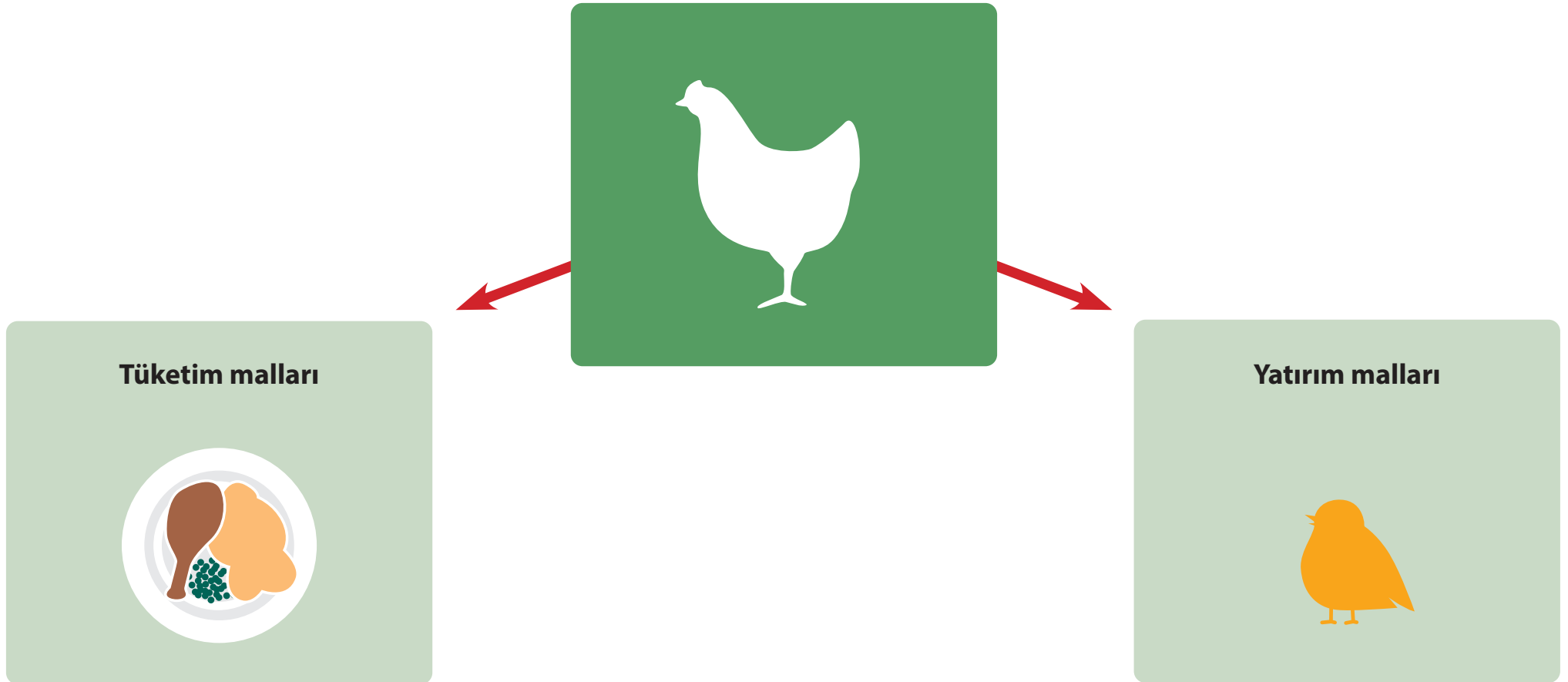

Üretüketim

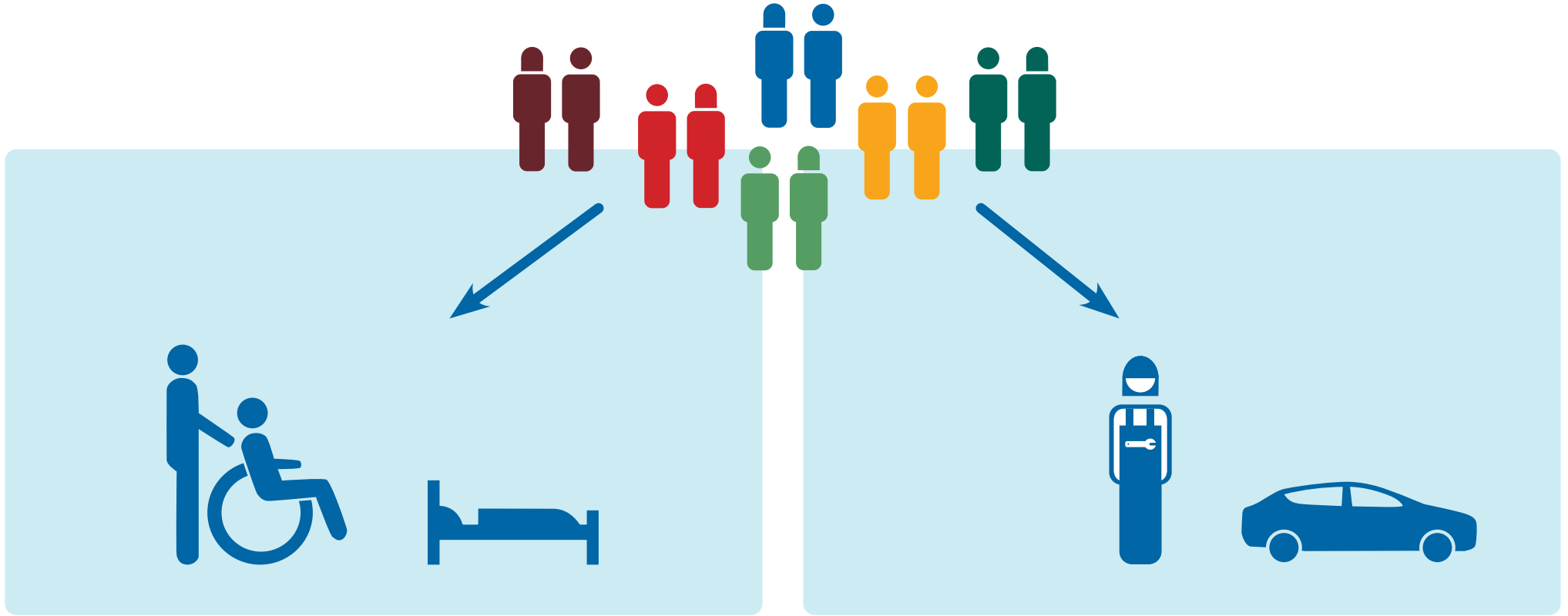
Giderek daha fazla insan kendi evlerinde mal üretilip tüketiyor: çiğ malzemelerden yemekler; kendi bahçelerinde yetiştirdikleri meyve, sebze ve otlar. Ayrıca hizmetler de sunuluyor: bakım hizmetleri (çocuk bakımı, yaşlı bakımı, aile desteği), hesap yönetimi ...

Mallar

Tüketim malları özel kullanım veya tüketim amaçlıdır ve ihtiyaçların karşılanmasına hizmet eder. Yatırım malları arasında örneğin hayvanlar, makineler ve şirketlerin ofis binaları sayılabilir. Bunlar üretimin temelini oluşturur.

Hizmetler

Kişilere yönelik hizmetler

Mallara yönelik hizmetler

Hizmetler, insanların bir ihtiyacı karşılamak için sunduğu faaliyetlerdir. Modern toplumumuzda hizmetler en önemli ekonomik sektördür ve giderek daha da önem kazanmaktadır. Hizmetler arasında ev işleri gibi ücretsiz yapılan işler de yer almaktadır.

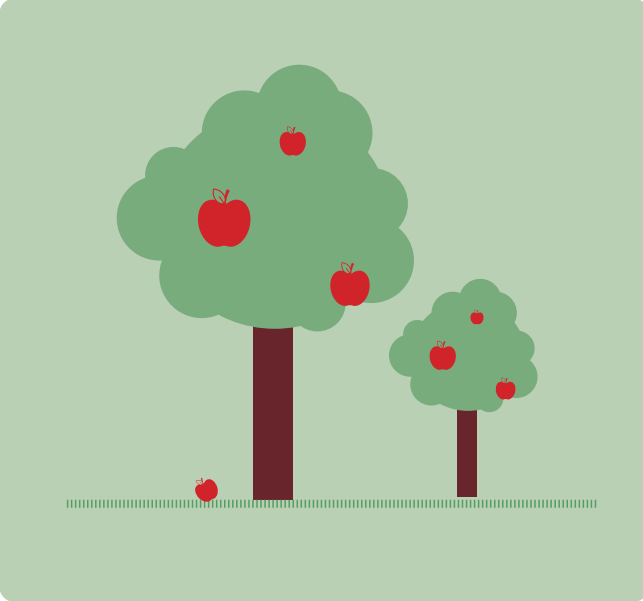

Ekonomik sektörler

Birincil sektör

Tarım

Ormancılık ve balıkçılık

İkincil sektör

Mal üretimi

ticaret ve sanayi, madencilik,
enerji ve su temini, inşaat sektörü

Üçüncül sektör

Hizmetler

özel ve kamu hizmetleri

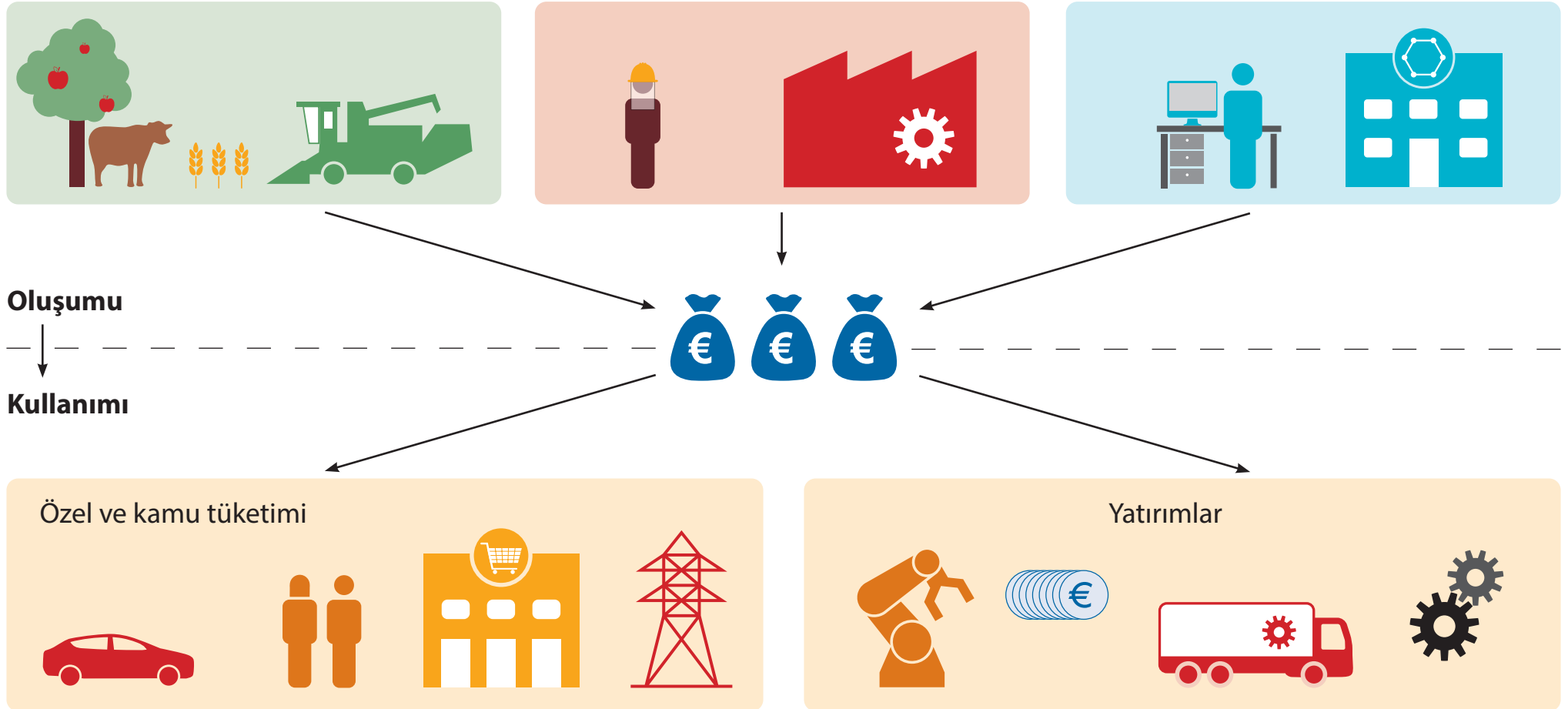

Kaynak: Statistik Austria 2024

Ekonomi alt alanlara (sektörlere) ayrılabilir. Birincil sektör, örneğin tahıl yetiştiriciliği, avcılık ve balıkçılığı içerir. İkincil sektör, örneğin zanaat, sanayi ve madencilik gibi alanları kapsar. Üçüncül sektör ise ticaret, ulaşım, turizm, bankacılık gibi alanları içerir.

Gayrisafi yurtiçi hasıla

Gayrisafi Yurt İçi Hasıla (GSYH); bir ülkede bir yıl içerisinde üretilen tüm mal ve hizmetlerin, ara mallar (satın alınan ham maddeler vb.) düşüldükten sonraki parasal değeridir. Elde edilen bu gelir; kamu tüketimi, özel tüketim ve yatırımlar için kullanılır.

Ücretli ve ücretsiz iş

Gelir getiren iş

Gelir getirmeyen iş

Her iş, ne kadar önemli olursa olsun, para kazandırmaz. Avusturya ve diğer birçok ülkede, ücretli işlerde çalışan erkeklerin sayısı kadınlardan fazladır. Kadınlar, ev işlerinde, özellikle bakım işlerinde, çok daha fazla ücretsiz iş yapmaktadır.

Gelir türleri

Bağımlı işten elde edilen gelir

Örneğin:

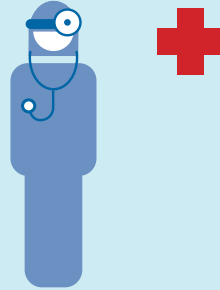
İşçi (ücret),
Çalışan (maaş),
Memur (maaş),
...

Serbest meslekten elde edilen gelir

Gelir:

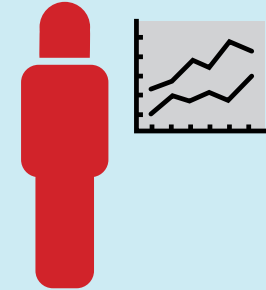
Doktor,
Pizza dağıtıcı,
Çiftçi,
...

Varlıklardan elde edilen gelir

Gelirler:

Tasarruf hesaplarından,
Menkul kıymetlerden,
Kiralama gelirleri,
...

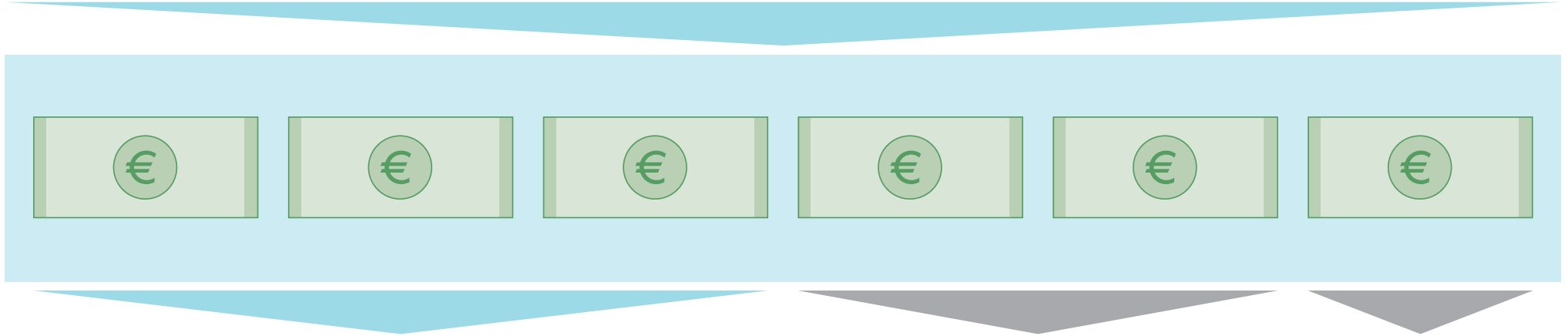

Bir kişinin kazandığı para gelir olarak adlandırılır. Bu para, çalışarak veya varlıklardan elde edilebilir. Oyuncuların ve yazarların çalışma karşılığında elde ettikleri gelirler sırasıyla ücret veya kaşe olarak adlandırılır.

Brüt gelir – Net gelir

Brüt gelir

Net gelir

Vergiler

Primler

Sözleşmede belirtilen gelirin tamamı elinize geçmez. Brüt gelirden vergiler ile sağlık sigortası ve emeklilik primleri kesilir. Kalan para net gelirinizdir. Buna devletin verdiği çocuk yardımı gibi transfer ödemeleri de eklenir.

Gelirle geçinmek

Gelirler / Giderler Mart

Gelirler	Maaş	1 600 €
Giderler		
Sürekli giderler	Kira	€ 520,-
	Enerji	€ 100,-
	Sigorta	€ 80,-
	Telefon	€ 20,-
	Televizyon	€ 20,-
	Gıda	€ 300,-
Toplam cari		€ 1 040,-
Ekstra harcamalar	Tesisatçı	€ 250,-
	Dışarı çıkma	€ 200,-
	Giyim	€ 100,-
Ekstra toplam		€ 550,-
Toplam harcamalar		€ 1 590,-
Fazlalık		€ 10,-

Avusturya Merkez Bankası'nın m€ins uygulaması ile kendi gelir ve giderlerinizi kolayca takip edebilirsiniz.

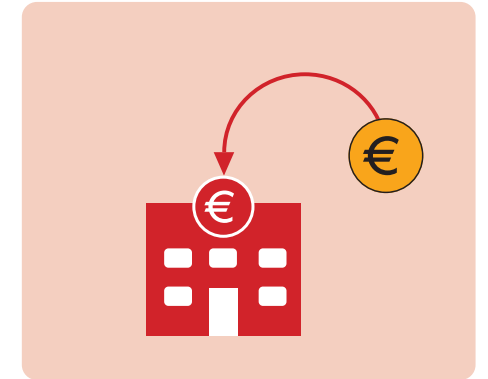
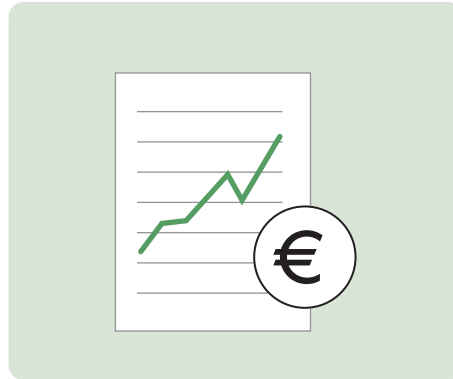
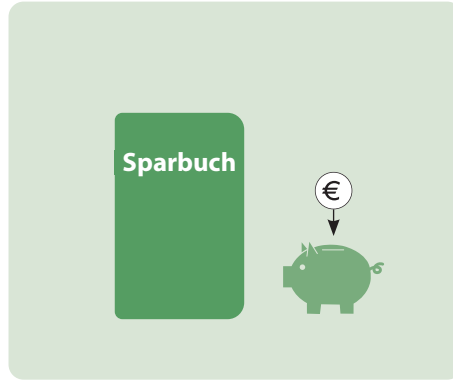
Özel bir hanenin borçlanmasını önlemek için bir ev bütçesi oluşturmak mantıklıdır. Bu bütçede gelirler ve giderler birbiriyle karşılaştırılır. En büyük borç tuzakları cep telefonları, internet siparişleri ve motorlu taşıtlardır.

Servet ve Borçlanma

Özel hane halkları

Servet

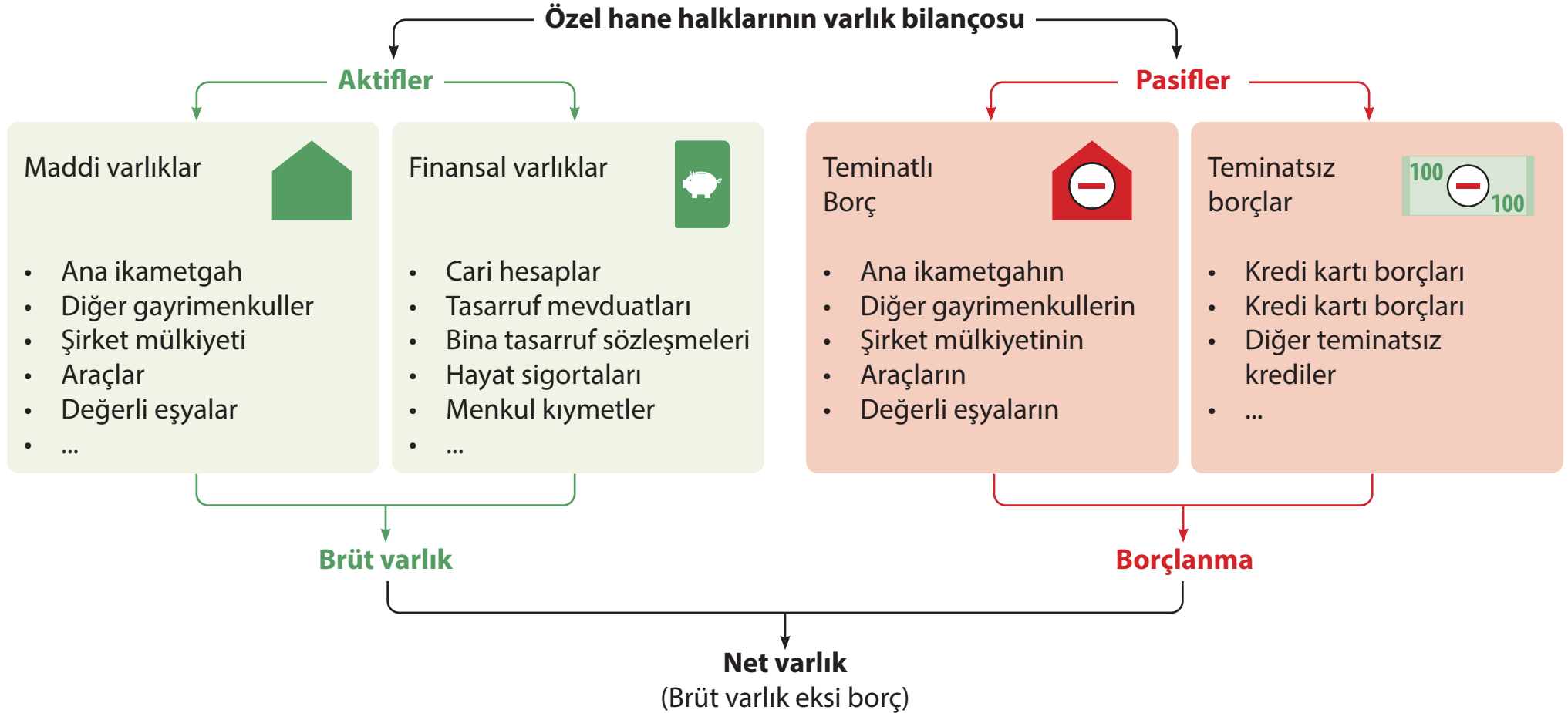
Borçlanma

Kaynak: Avusturya Merkez Bankası 2023, s. 15

Avusturya'da net varlıkların dağılımı, net gelirlerin dağılımından daha eşitsizdir. Düşük gelirli haneler, mobilya veya çamaşır makinesi gibi eski ve bozuk tüketim mallarını değiştirmek için tasarruf yaparlar. Çok düşük gelirli haneler ise hiçbir şey biriktiremezler.

Hane halkı bilançosu

Kaynak: Avusturya Merkez Bankası 2023, s. 15

Avusturya'da gelir ve servet dağılımı incelendiğinde, hane halklarının büyük bir bölümünün ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Daha zengin hane halkları çok daha fazla biriktirmekte ve gayrimenkul, menkul kıymetler ve değerli eşyalar satın almaktadır.

Tüketici koruması

Tüketiciler için

bilgi:

Tüketici Bilgilendirme Derneği,
İşçi ve Çalışanlar Odası,
Sosyal İşler Bakanlığı ...

Tüketicilerin

kendi sorumlulukları:

mal ve hizmetlerin seçimi
ve satın alınması

Tüketicilerin

korunması:

yasal düzenlemeler, ürün sorumluluğu, garanti, cayma hakkı ...

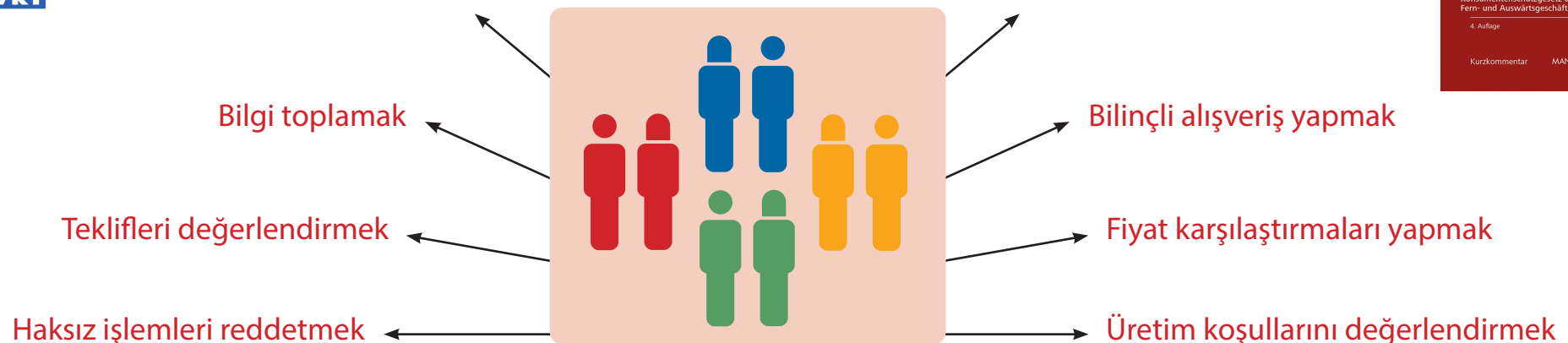

 Bundesministerium
Soziales, Gesundheit, Pflege
und Konsumentenschutz

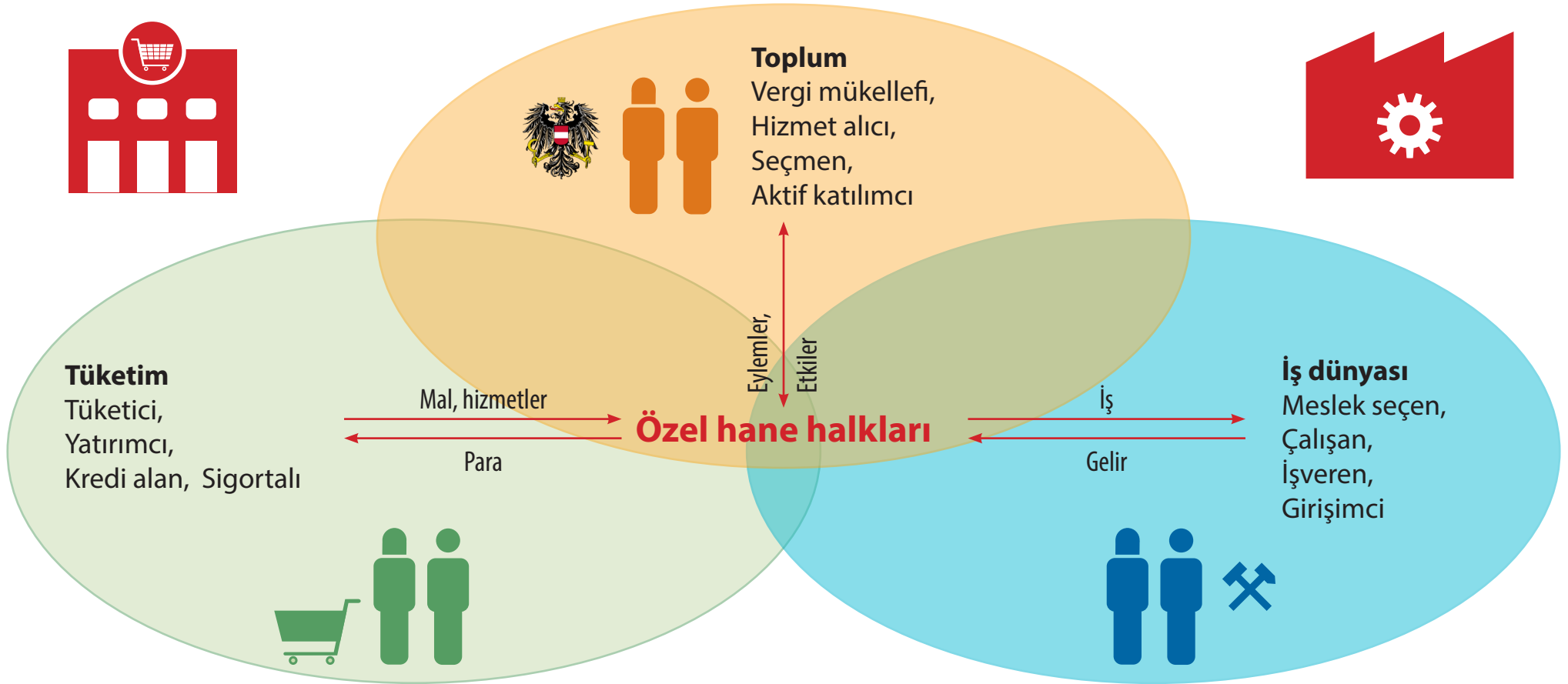
Kendi hak ve yükümlülüklerini bilmek

Ürün etiketlerini okumak

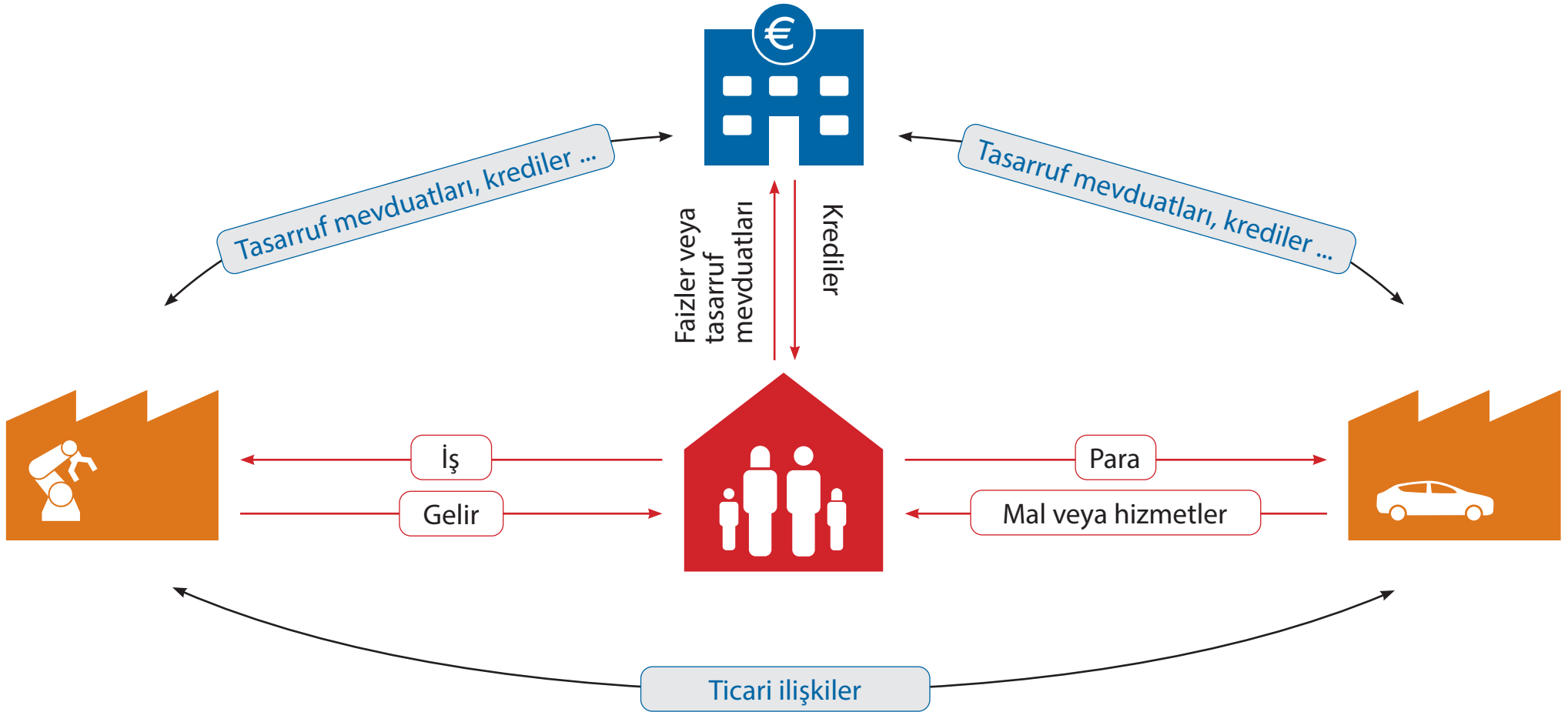
Mal ve hizmetlerin sunumu giderek daha çeşitli ve karmaşık hale geliyor. Bu nedenle tüketiciler yasal önlemlerle korunmalı, ancak kendi hak ve yükümlülüklerini bilmeli ve uygulayabilmelidir.

Ekonomide özel hane halkları

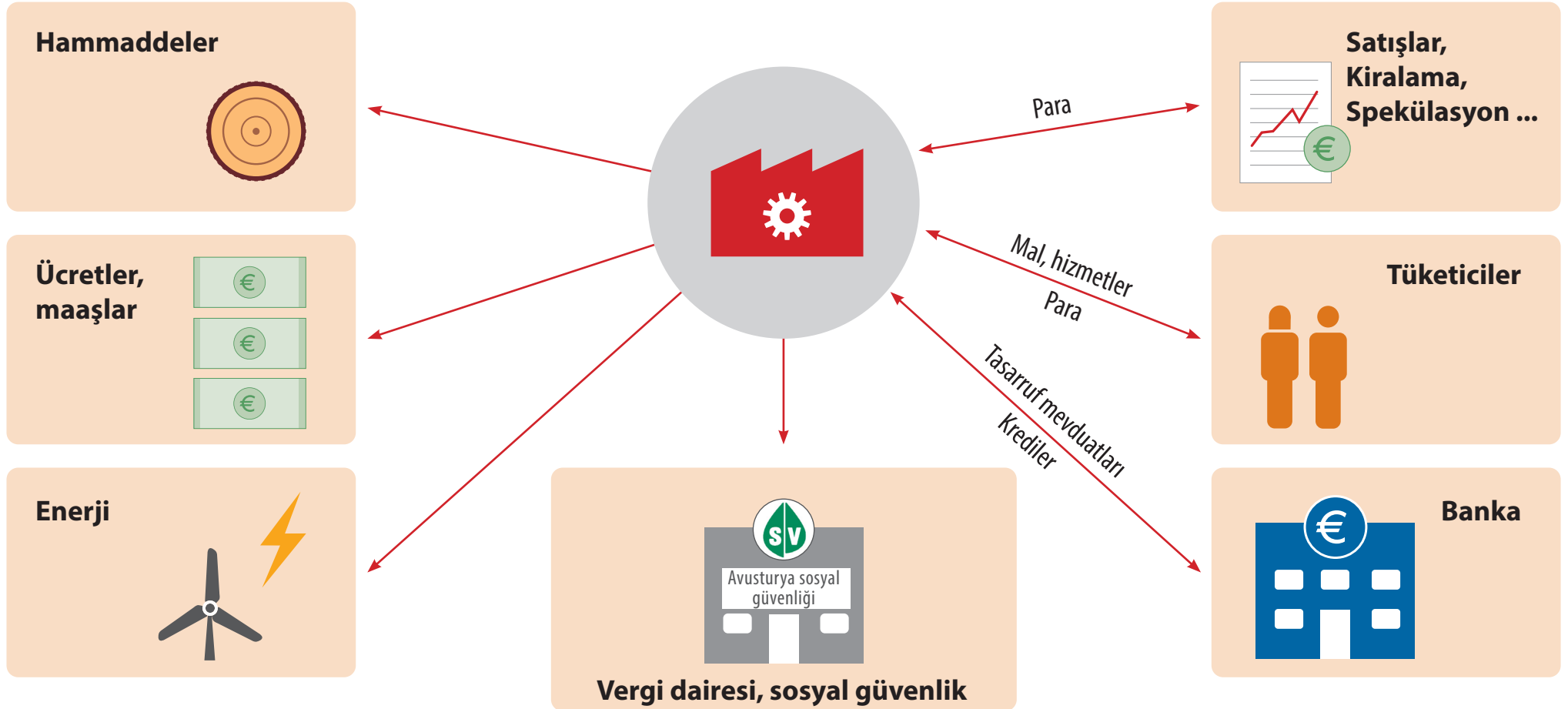
Özel hane halkları ekonominin “temel birimini” oluşturur, çünkü insanlar hane halkı ve ailelerinde yaşam koşullarını şekillendirmekle kalmaz, aynı zamanda toplumu ve ekonomiyi de şekillendirirler. Ayrıca, özel hane halkları diğer ekonomik alanların bir parçasıdır ve bunlarla iç içe geçmiştir.

Özel hane halkı ve işletmeler

Özel hane halkları ve işletmeler arasında çok çeşitli ekonomik ilişkiler vardır. Finans kurumları, çoğu para işleminin merkezi olarak önemli bir rol oynar. Bu artan ağ bağlantısı, iş bölümü olan toplumumuzun temel bir özelliğidir.

Bir işletmenin gelirleri ve giderleri

Bir şirketin kurulması ve yönetilmesi için, örneğin hammadde, ücret ve vergi ödemeleri için çok para gerekir. Bu para, satış, kiralama, spekülasyon vb. yoluyla geri kazanılmalıdır.

İşletme – Şirket – Firma

Firma: Şirketin adı

Şirket:
Hukuki-mali birim

- Sorumluluk
- Yönetim yetkisi
- Mülkiyet ilişkileri
- Kâr paylaşımı
- Finansman

İşletme:
Teknik-organizasyonel birim

Üretim

İşletme A

Üretim

İşletme B

Kaynak: Gabler Wirtschaftslexikon 2024

Bir şirketin faaliyetlerini yürüttüğü isim, şirket sicilinde kayıtlıdır. Burada şirketin en önemli hukuki detayları ve ilişkileri de belirtilmiştir. Bir şirketin bir ya da birden fazla işletmesi olabilir veya hiç işletmesi bulunmayabilir.

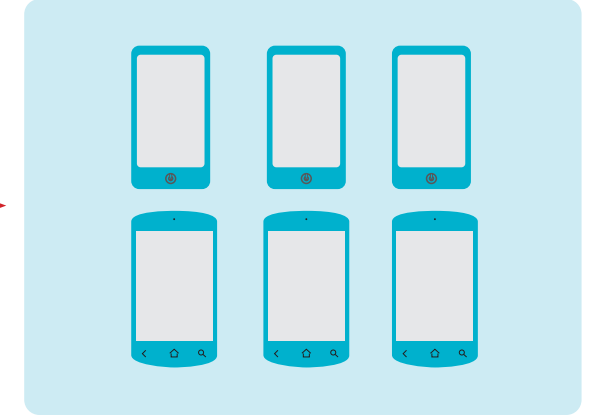

Ekonomik ilke

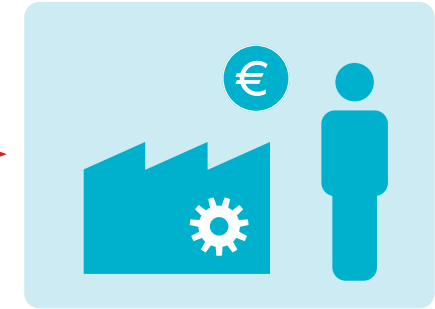
Maksimum ilke

Belirlenen kaynaklarla mümkün
olan en büyük hedefe ulaşmak
(maksimum çıktı)

Minimum ilke

Belirlenen hedefe minimum kaynak
kullanımıyla ulaşmak
(minimum girdi)

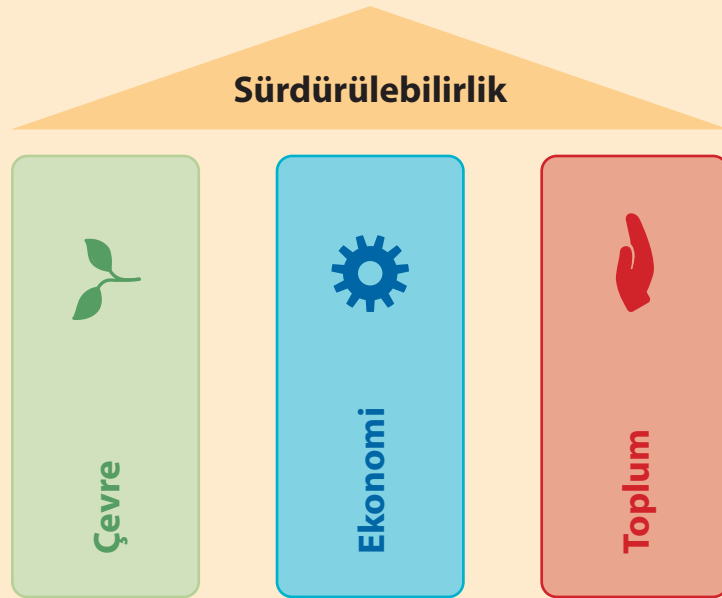

Ekonomik ilke, insanların mal ve hizmetlerin kıtlığı nedeniyle kaynak kullanımını her zaman hedeflerine tam olarak uyarladıklarını varsayar. Ayrıca, kişisel ve istikrarlı tercihler doğrultusunda fayda maksimizasyonu gerçekleştirildiği varsayılır.

Sürdürülebilirlik

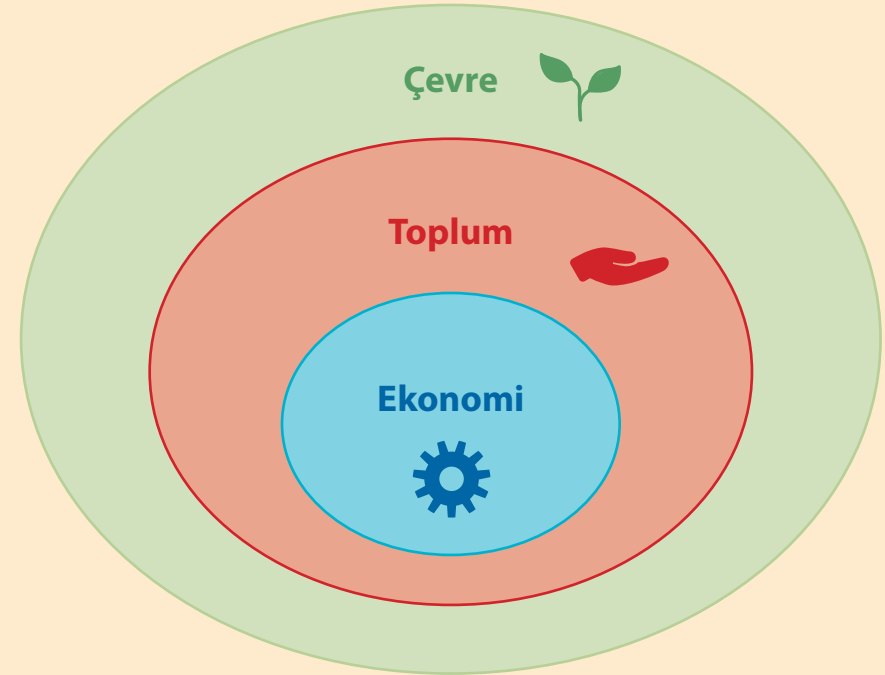
Eski model:

Üç sütunlu model

Güncel model:

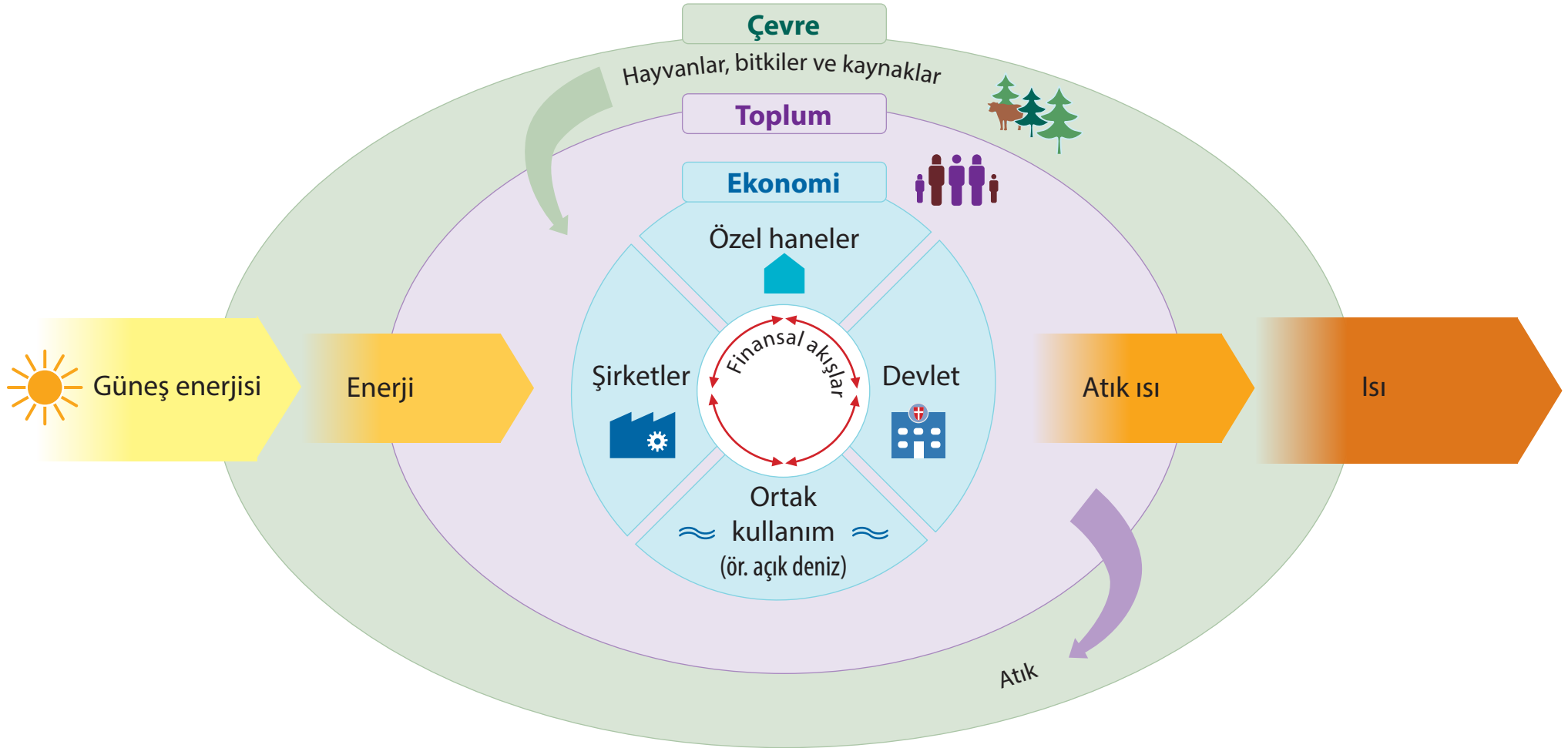
Sürdürülebilirliğin öncelik modeli

Kaynak: www.zukunft-selbermachen.de

Eski “üç sütunlu sürdürülebilirlik modeli”nde her alan eşit derecede önemli kabul edilir. Oysa güncel “sürdürülebilirliğin öncelik modeli”nde çevre, toplumun temeli olarak görülür. Ekonomi ise topluma gömülüdür.

Yerleşik ekonomi

Kaynak: Raworth 2017, s. 92'den değiştirilerek uyarlanmıştır

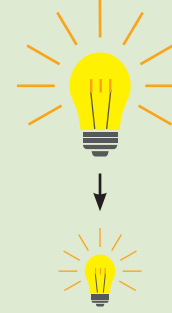
Toplum, çevre ve kaynaklar gibi doğal temellere gömülüdür ve bu temeller aynı zamanda toplumumuzun maddi temellerini de oluşturur. Ekonomi ise topluma gömülüdür. Yani ekonomi, toplum tarafından şekillendirilir.

Ekonomik ilkeler

Yeterlilik

doğru ölçü ve kaynaklarla yetinmeyi ifade eder. Kaynaklar, dünyanın ekolojik taşıma kapasitesinin izin verdiğinden daha fazla kullanılmamalıdır.

Verimlilik

kaynakların “ekonomik” ve etkili bir şekilde kullanılmasıdır. Örneğin, bir hedefe mümkün olan en az çabayla ulaşılmalıdır.

Tutarlılık

doğa ve teknolojinin uyumluluğu anlamına gelir. İdeal olarak, doğanın örneğinde olduğu gibi kapalı madde döngüleri oluşturulur.

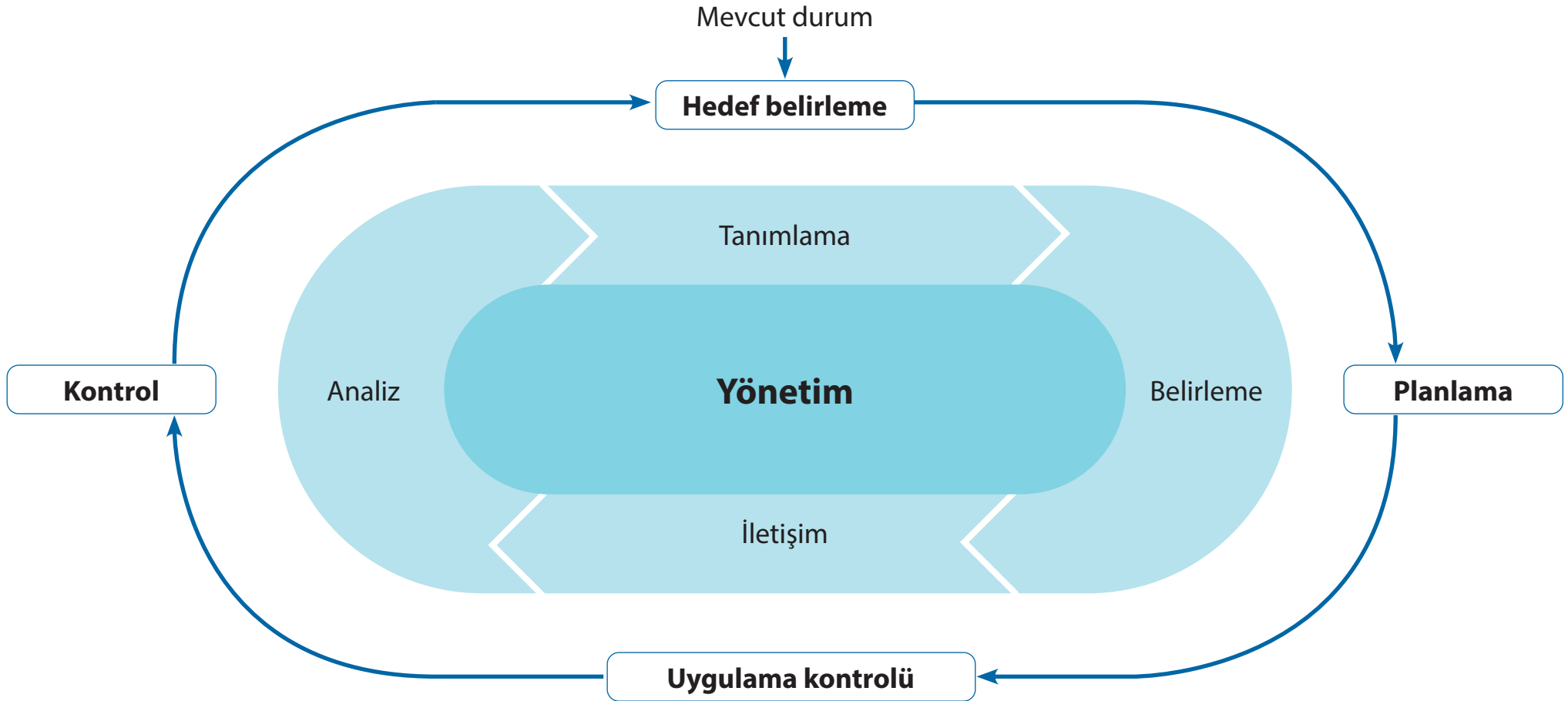

Dayanıklılık

bir sistemin (toplum, ekonomi, ekoloji ...) bozulmalara karşı direncini ifade eder.

Toplumsal, ekonomik ve ekolojik sürdürülebilirlik, dört temel koşulun anlamlı ve uyumlu bir şekilde bir araya gelmesiyle sağlanabilir: Yeterlilik, verimlilik, tutarlılık ve dayanıklılık. İlk üçü sürdürülebilirlik stratejileri arasında yer alır.

Yönetim döngüsü

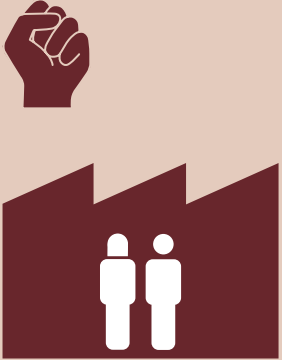

Aşamaların sırası, yönetim görevinin bir parçası olarak “yönetim döngüsü”nde görselleştirilir. Uygulamada, bu resmi modelin tek tek aşamaları içerik, yöntem ve sosyal bileşenlerle örtüşür. Bunun yanı sıra birçok başka model de vardır.

Liderlik stilleri

Otoriter

Sıkı hiyerarşi,
koşulsuz itaat,
hatalarda ceza,
aşırı kontrol

Ataerkil/anaerkil

İşletme sahibi veya girişimci,
çalışanlar için “baba figürü” veya
“anne figürü” olarak, işletme ise
“hayatının eseri” olarak görülür

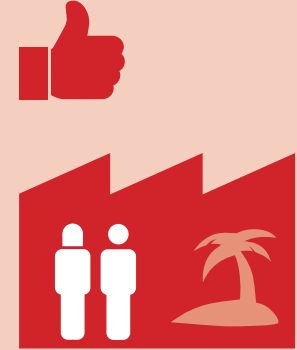
Demokratik

Çalışanların karar alma sürecine
katılımı, yapıcı tartışmaların teşvik
edilmesi, çalışanların motive edilmesi,
daha fazla bağımsızlık

Laissez-faire

Çalışanlara çok fazla özgürlük,
üstlerin kararları çok az,
en yüksek düzeyde bireysellik,
az yapı

Liderlik stilleri, üstlerin çalışanlara karşı uzun vadeli ve tekil durumlardan büyük ölçüde bağımsız davranış kalıplarını tanımlar. Böylece temel tutumlar da ifade edilir. Her liderlik stiline avantajları ve dezavantajları vardır.

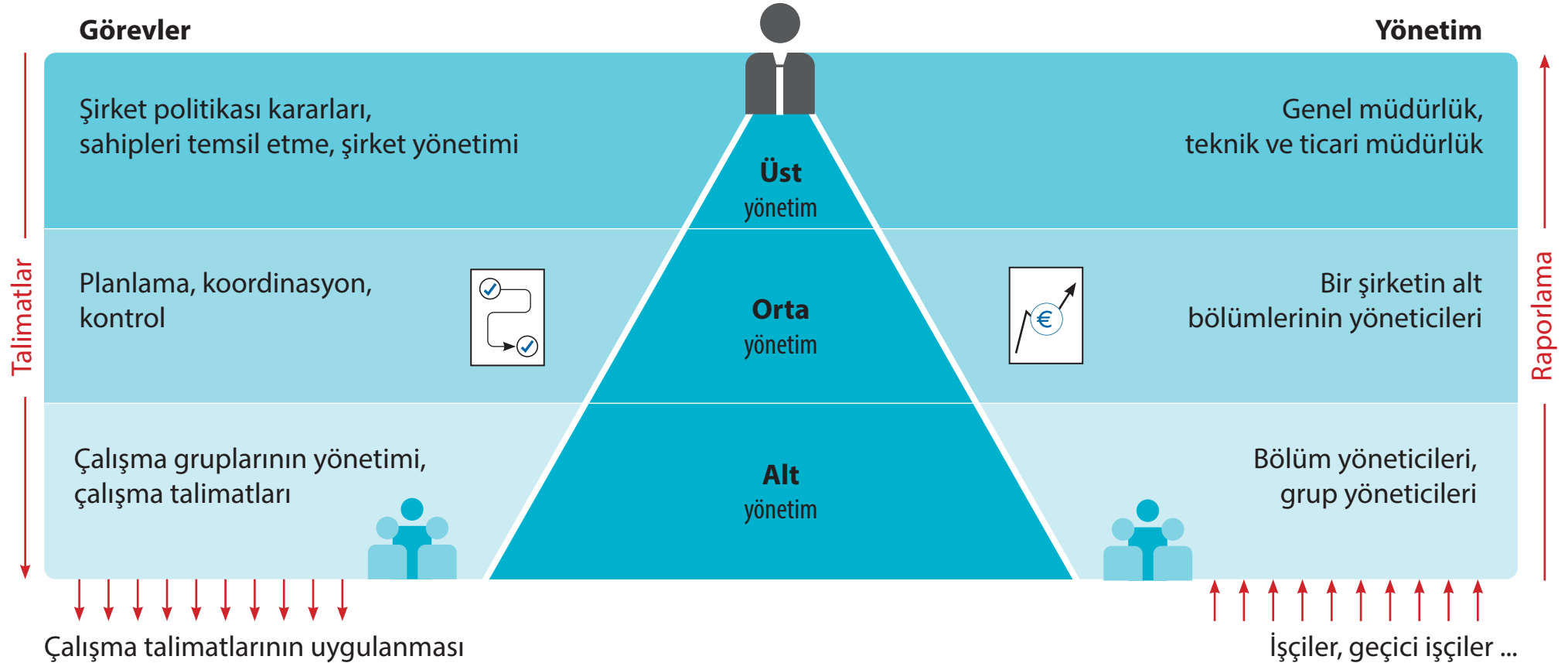
Yönetim teknikleri

Birçok „Süreçlerle Yönetim“ tekniği, kurumsal günlük işleyişte az çok demokratik bir yönetim tarzının pratik uygulamalarıdır. Bu teknikler, çalışanların karar alma süreçlerine ne ölçüde dahil olduklarını ve karar verme sürecinde ne kadar söz sahibi olduklarını gösterir.

Yönetim

Yönetim piramidi

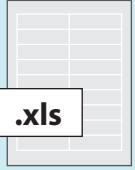

Şirket personelinin diğerlerine talimatlar veren ve yönetim görevlerini yerine getiren kısmı yönetim olarak adlandırılır. Yönetim, bir şirketin tüm kademelerindeki yöneticilerin faaliyetlerini de ifade eder.

Şirket kurma

Düşünceler ve kararlar

İş planı

İş fikri, hedefler, stratejiler, pazar analizi, rekabet ...

Hukuki yapı

Farklı haklar, yükümlülükler, maliyetler ve sorumluluklar gerektirir

Finansman

Özkaynak ve/veya yabancı sermaye ile

Ekip

Tek başına veya kendini işine adanmış çalışanlarla

Konum

Şirkete uygun ve iyi seçilmiş olmalı

Pazarlama karması

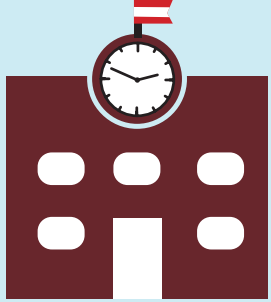
Ürün, fiyat, dağıtım ve iletişim politikası

Şirket kurmanın lehine olan faktörler: bir fikrin ve tutkunun hayata geçirilmesi, daha fazla kendini gerçekleştirme ve sorumluluk, daha fazla bağımsızlık ve kazanç. Aleyhine olan faktörler: olası başarısızlık, finansal risk, büyük zaman harcaması ve uygun olmayan çerçeve koşulları.

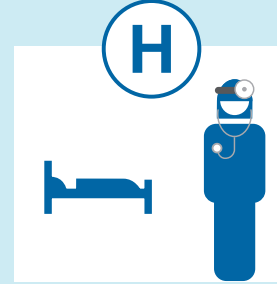

Üretim faktörleri

Bilgi

İşgücü

Sermaye

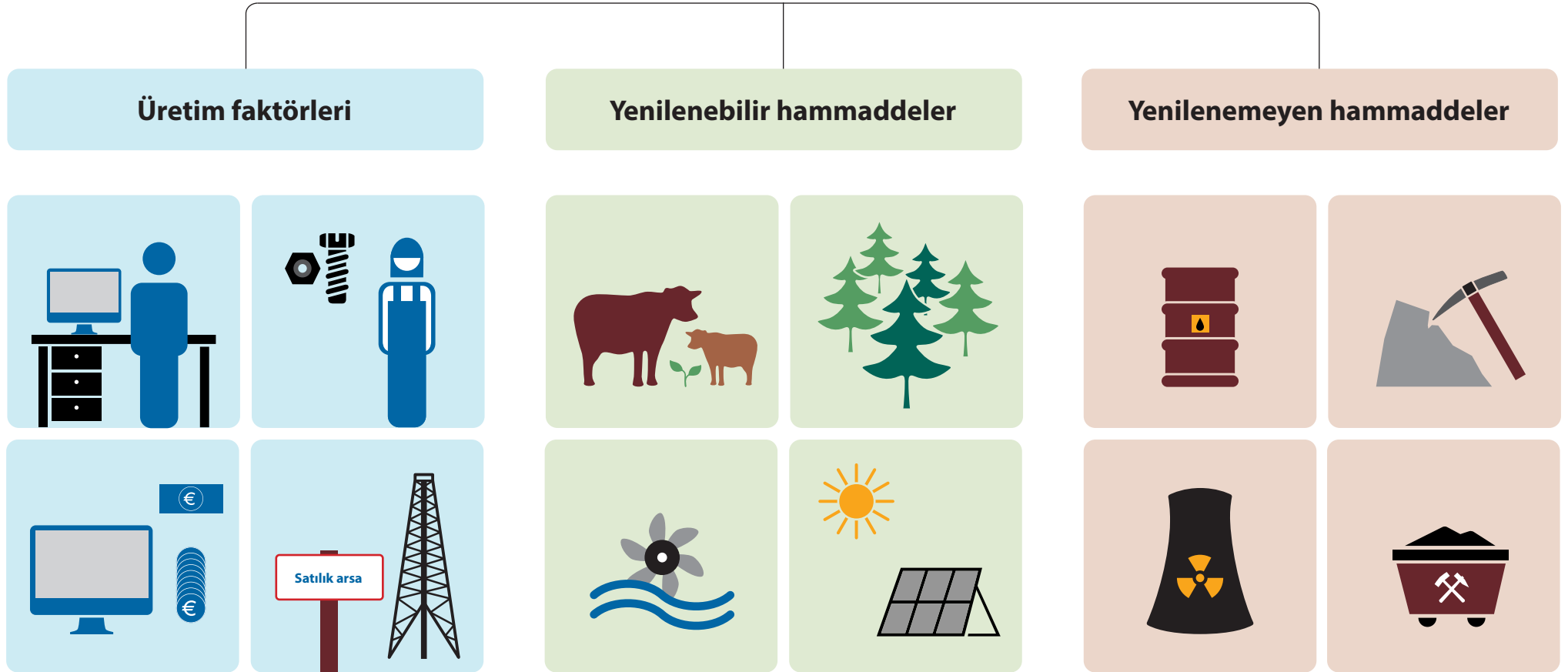

Arazi

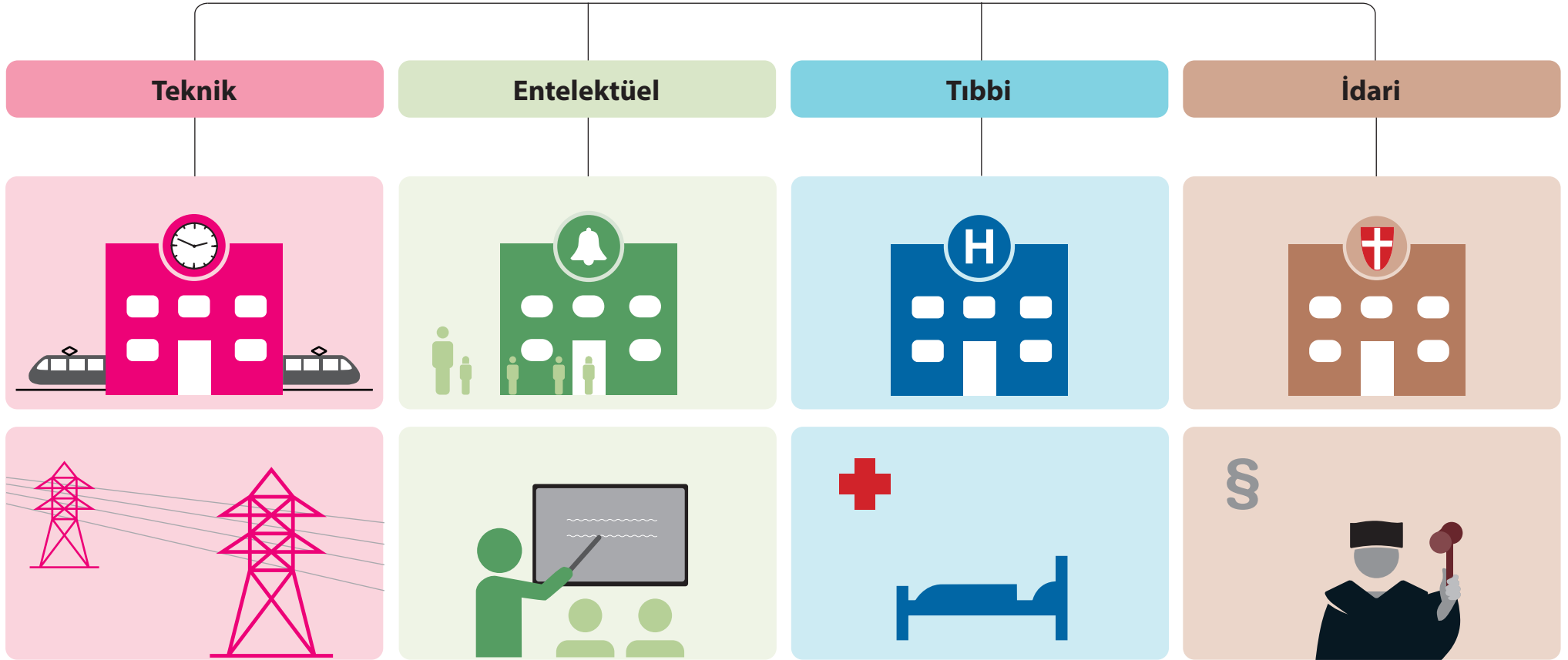
İşletmelerde mal veya hizmet üretebilmek için birkaç faktörün bir araya gelmesi gerekir. Bilgi (know-how), modern hizmet toplumumuzda giderek daha önemli hale gelmektedir. Araziye çevre de dahildir. Sermaye, para ve aynı sermayeyi kapsar.

Kaynaklar

Kaynaklar, mal ve hizmetlerin üretimi için kullanılan tüm araçlardır. Bunlar arasında iş gücü, bilgi, sermaye ve doğal olarak bulunan hammaddeler ile maden kaynakları da yer alır. Özellikle yenilenemeyen hammaddeler tasarruflu kullanılmalıdır.

Altyapı

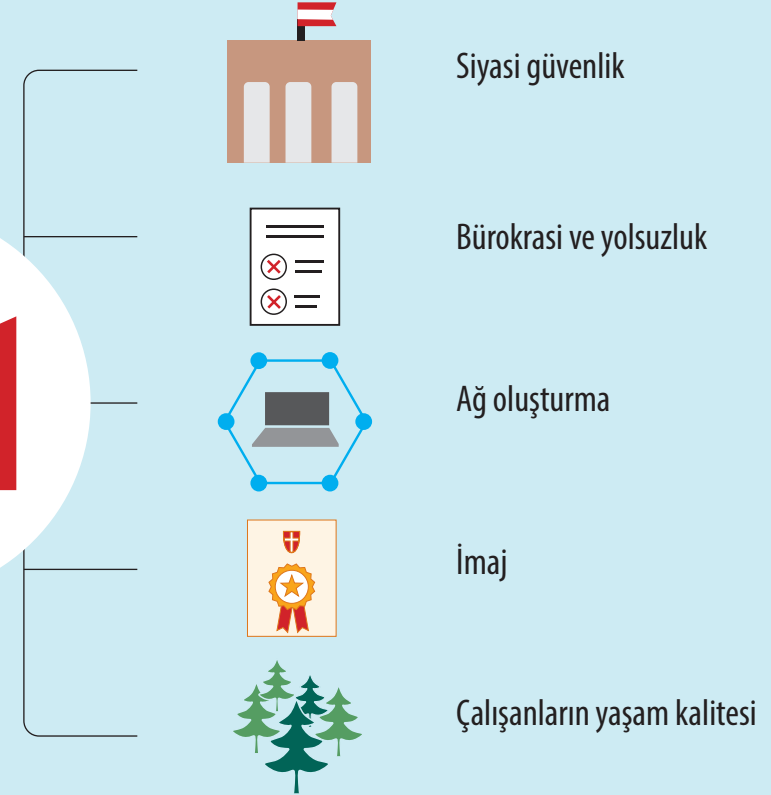
Altyapı, bir ekonominin temel donanımıdır. Altyapı tesisleri genellikle vergi gelirlerinden yapılan nispeten yüksek yatırımlarla finanse edilir ve bu nedenle çoğunlukla uzun kullanım ömrü olan kamu mallarıdır.

Konum faktörleri

Sert konum faktörleri parasal değerlerle ifade edilebilir

Yumuşak konum faktörleri, konum seçiminde giderek daha önemli hale gelmektedir.

Konum faktörleri, girişimcilerin bir konum seçerken dikkate aldıkları tüm faktörlerdir. Bunlar, şirketler üzerinde olumlu veya olumsuz etki yaparlar ve önemi zamanla değişmiştir. Konum faktörleri, geleneksel ve modern olarak da sınıflandırılabilir.

Arazi kullanım ve imar planı

Açıklama (Özet)

ALAN KULLANIM PLANI

(Neler inşa edilebilir?)

YEŞİL ALANLAR

- Kırsal alanlar
- Dinlenme alanları
- Parklar
- Bahçe alanları
- Mezarlıklar

ULAŞIM BANTLARI

İNŞAAT ALANLARI

- Konut alanları
- Karma inşaat alanları
 - Karma inşaat alanı-işletme inşaat alanı
- Sanayi alanları

İNŞAAT DÜZENLEMELERİ

(Nasıl inşaat yapılabilir?)

KAÇIŞ HATLARI

- L İnşaat hatları
- Yol kaçış hatları
- Epk Ulaşım kaçış hatları
- Ekl İnşaat kaçış hatları
- F

İNŞAAT SINIFLARI

- VB İnşaat sınıfı VI'nın sınır ölçüleri
- Örneğin bina yüksekliği min. 32 m, maks. 38 m 32-38m

İNŞAAT TİPLERİ

- W Açık inşaat tipi
- GB Kapalı inşaat tipi
- GBBg
- IG

Kaynak: Viyana Şehri 2024

Arazi kullanım planı, belediyenin arazisindeki her parsel için yasal olarak geçerli, bağlayıcı bir yönetmeliktir. Plan üzerinde, bölgenin dışındaki planlamalar (otoyollar ...), tehlike bölgeleri (sel ...) ve kullanım kısıtlamaları (tarihi eserlerin korunması ...) da işaretlenmiştir.

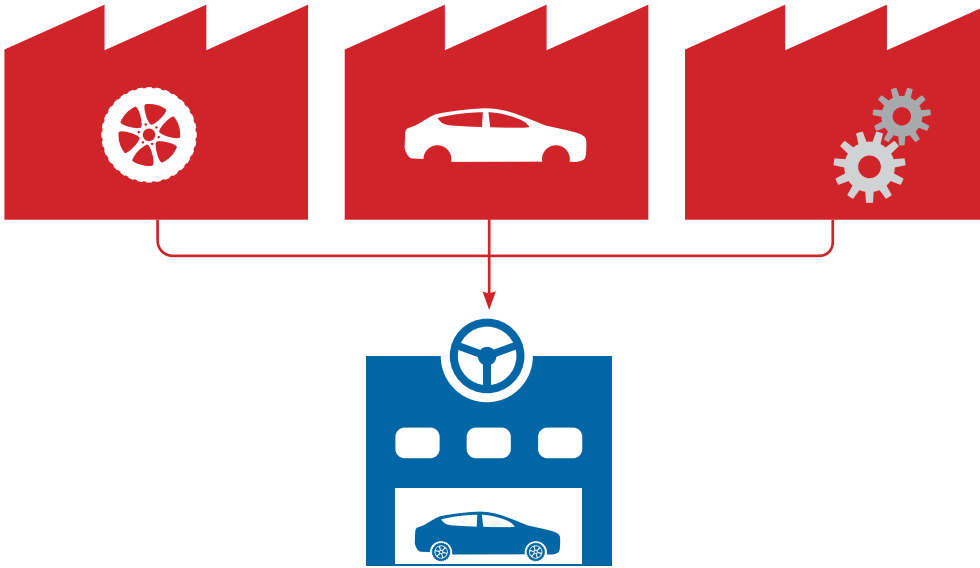
İş bölümü – İşin bölünmesi

İş bölümü

İşletme A

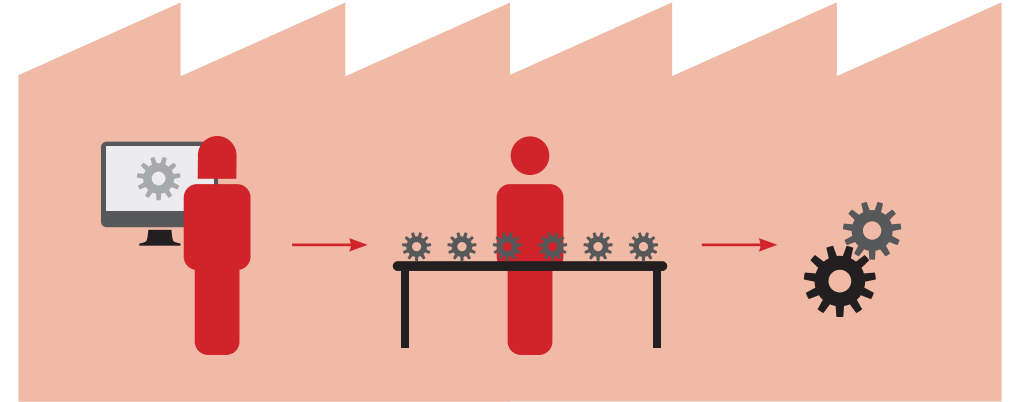
İşletme B

İşletme C

İşletmeler arasında işin bölünmesi
(ülke sınırları ötesinde: uluslararası iş bölümü)

İşin bölünmesi

Bir işletme içinde işin bölünmesi
(ör. üretim süreçlerinde)

Modern hizmet toplumumuzda herkes her şeyi kendi başına üretemez. Bu nedenle işler, uzmanlaşmış çalışanlar tarafından yerine getirilen birkaç alt göreve bölünür. İş bölümü olan bir toplumda yaşıyoruz.

Bilgisayar kontrollü üretim

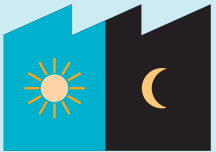
Avantajlar

Monoton veya tehlikeli işlerin yerine geçmesi

Yaratıcı işlere odaklanma

24 saat üretim

Üretimde maliyet tasarrufu

Çalışanlar için

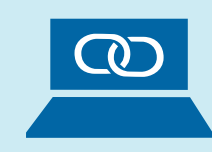
Dezavantajlar

İş yerlerinin azalması veya ikame edilmesi

İş süreçlerinin sürekli hızlanması

Teknolojiye bağımlılık

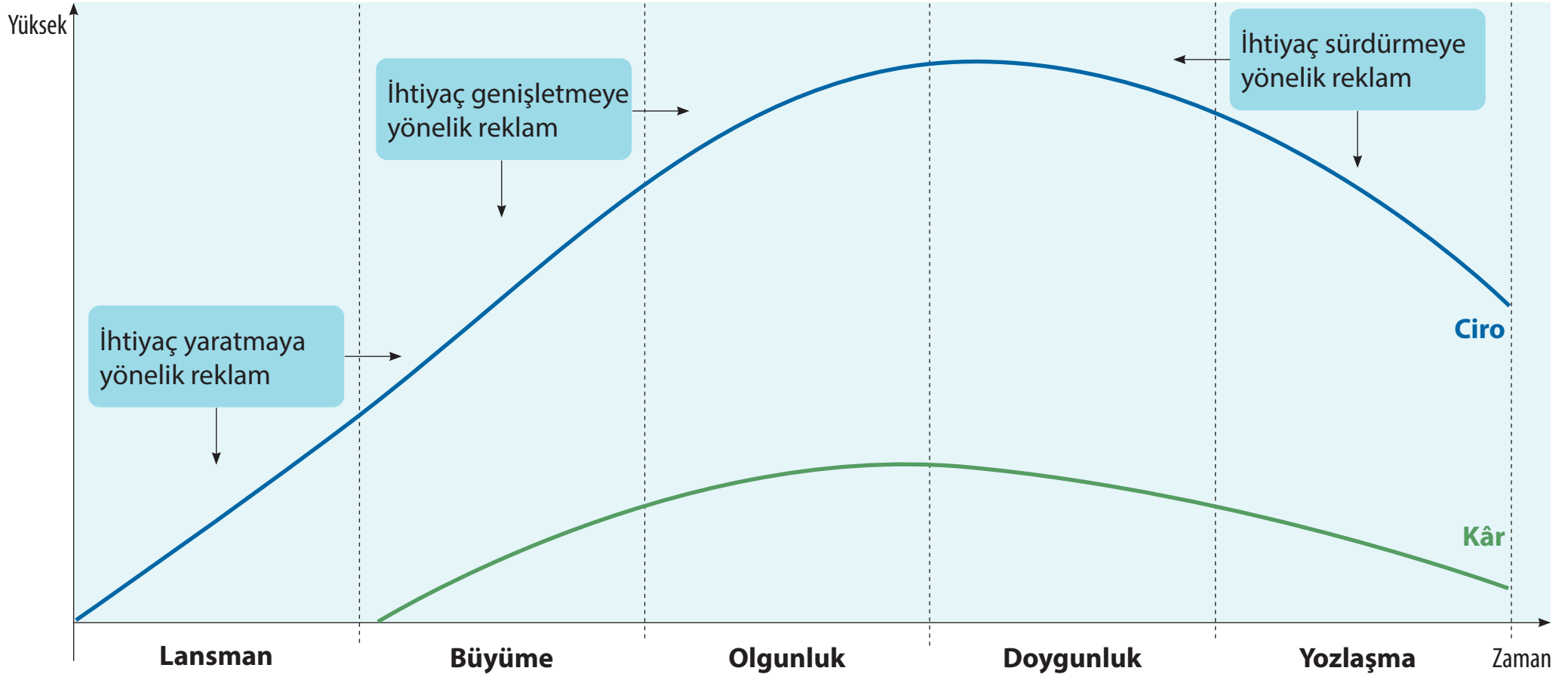

Başlangıçta yüksek yatırımlar

İşverenler için

Bilgisayar kontrollü üretim, İngilizce'de "Computer Integrated Manufacturing" (CIM) olarak adlandırılır ve şirketlerde çeşitli işlerin bilgisayarlar tarafından desteklenmesi anlamına gelir. CIM birçok süreçte halihazırda kullanılsa da, uygulamaları giderek artmaktadır.

Ürün yaşam döngüsü

Ürün yaşam döngüsü, bir ürünün pazara sunulmasından pazardan çekilmesine kadar geçen süreci tanımlayan işletme ekonomisi modelidir. Öncelikle tüketim mallarına atıfta bulunur. Reklam burada önemli bir rol oynar.

Reklam

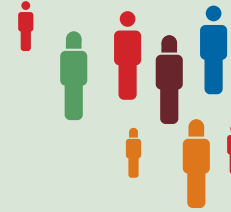
Reklam hedefleri

Talep yaratma
Talep genişletme
Talep bağlılığı
Talep sürdürme

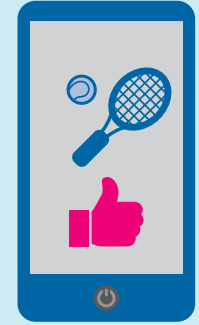
Reklam konuları

Genel nüfus
Belirli yaş grupları
Belirli gelir grupları
Belirli hobiler

Reklam medyası

Radyo
Televizyon
İnternet
E-postalar
Oyunlar
Afişler
Broşürler
Gazeteler
Etiketler
Giysiler
Hediyeler

Reklam tarzları

bilgilendirici
mizahi
klişe
agresif

-70%

Reklam

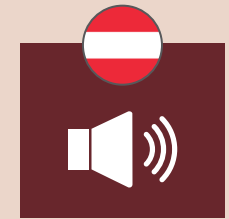
Ekonomik reklam nesneleri

Tekil ürünler veya hizmetler
Ürün veya hizmet grupları
Şirketler

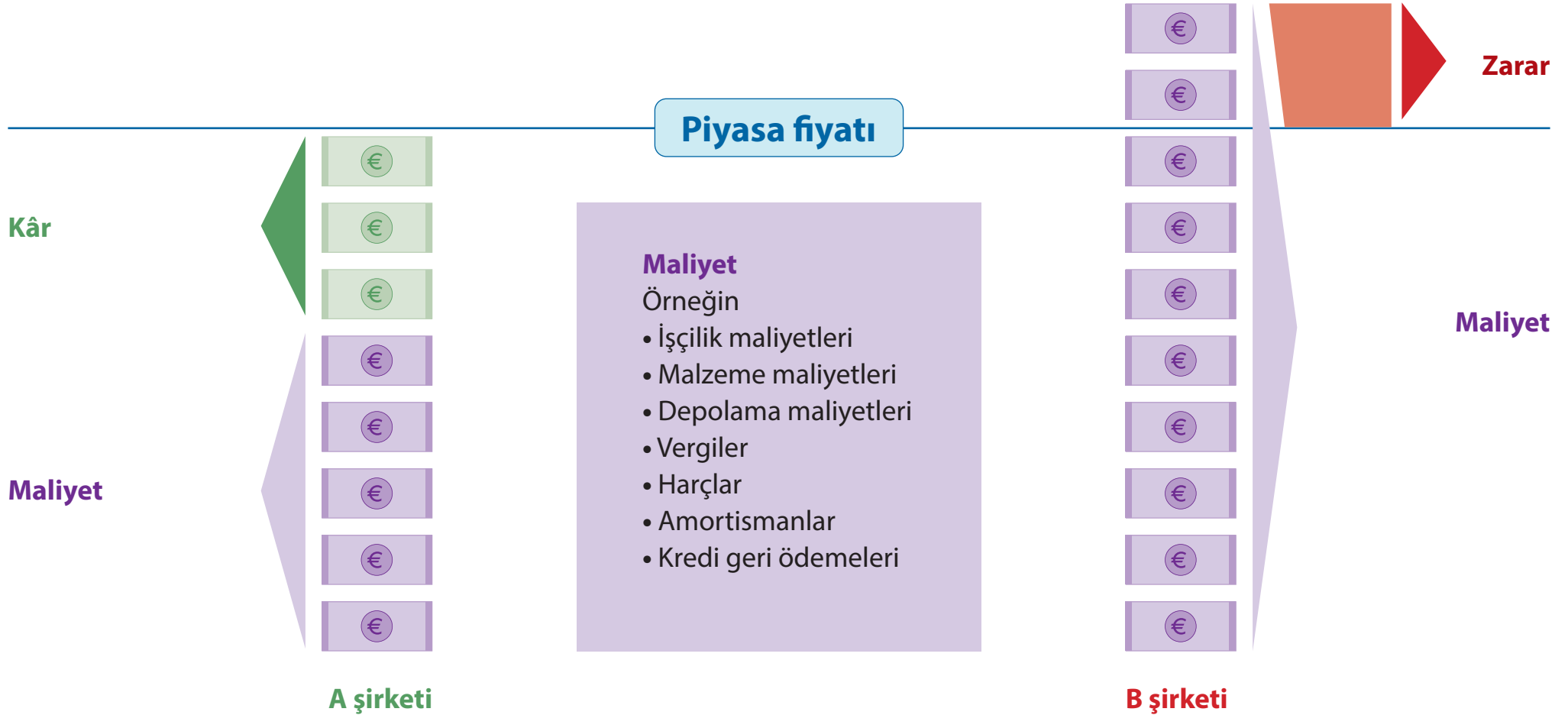
Ekonomik olmayan reklam nesneleri

Siyasi partiler
Sosyal konular
Görüşler

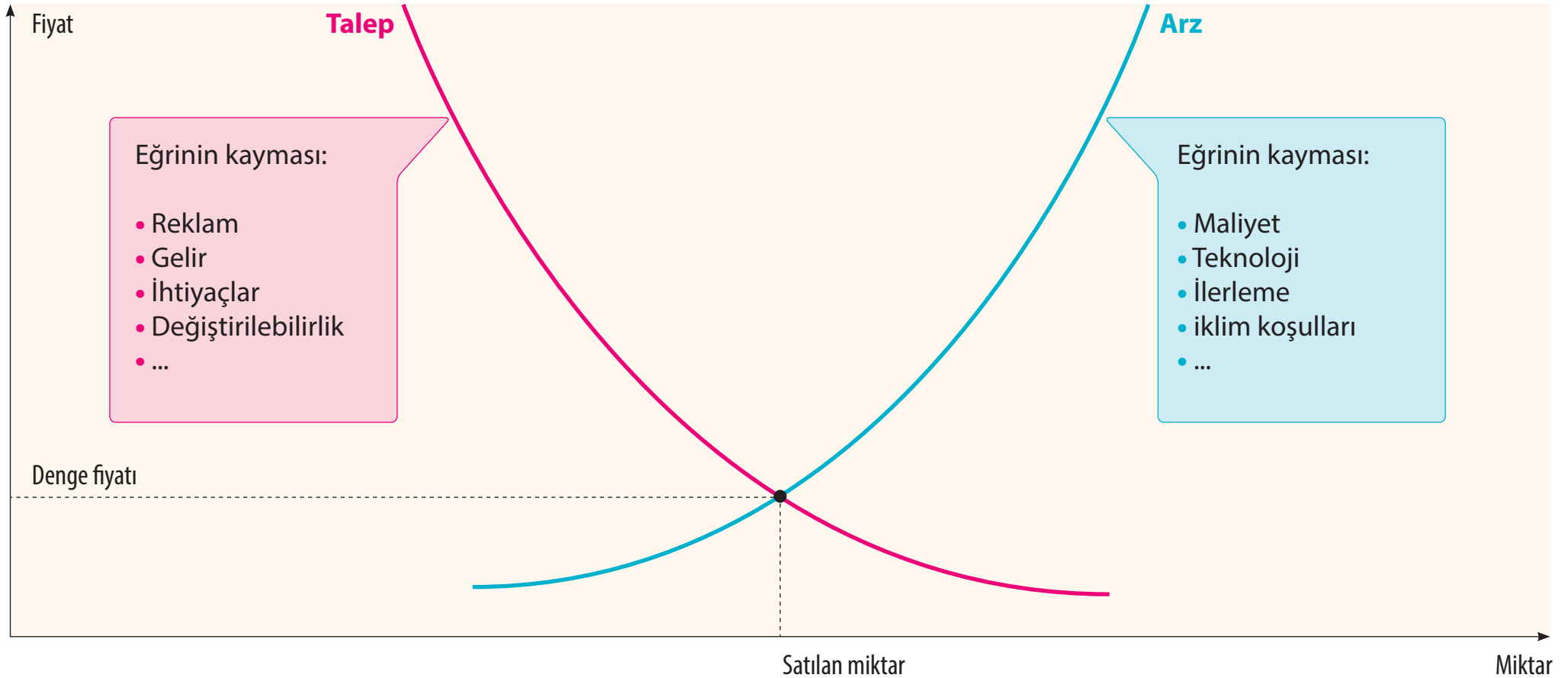
Reklam, ürünlerin, hizmetlerin veya şirketlerin satışını teşvik etmek, tanıtmak veya imajını korumak için kullanılır. Çeşitli reklam mesajları ve reklam araçları ile insanlar hedefli bir şekilde etkilenmelidir. Influencerlar da bunu yapar.

Piyasa fiyatı – Kâr – Zarar

Maliyetlerini karşılayamayan şirketler zarar ederler. Bu tür şirketler, ödeme aczine düştükleri için ya rasyonelleşmek ya da kapanmak zorundadırlar. Bazı şirketler kâr etmelerine rağmen maliyetleri düşürmek için çalışanlarını işten çıkarırlar.

Arz – Talep – Fiyat

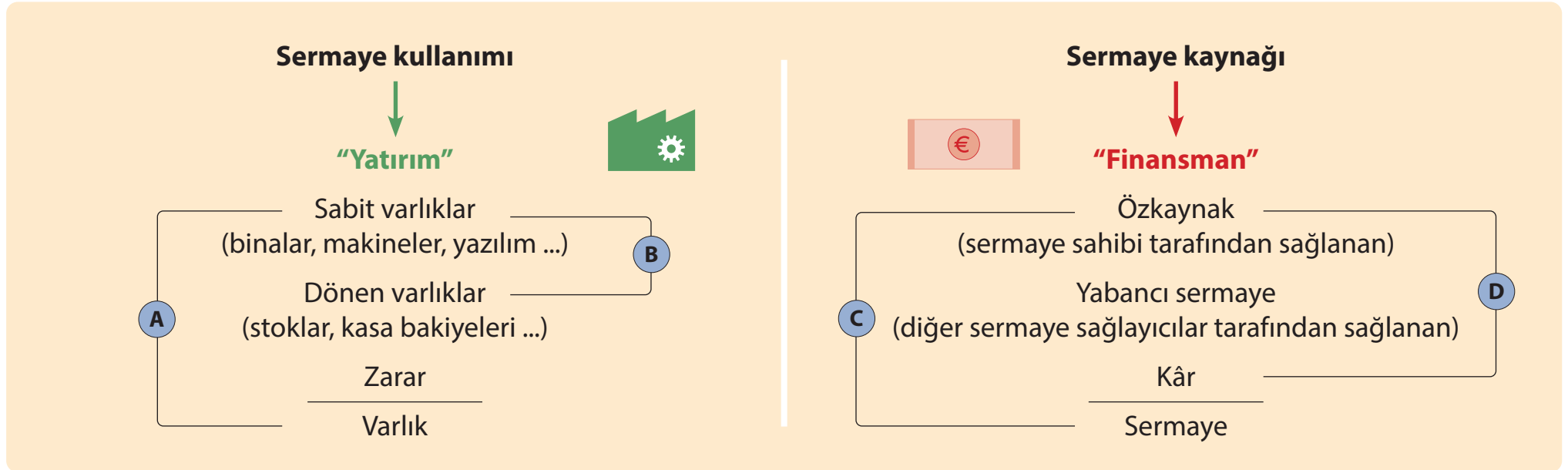
Kaynak: Gabler Ekonomi Sözlüğü 2024

Fiyat-miktar diyagramı, yalnızca mükemmel piyasa koşullarında geçerli olan basitleştirilmiş bir modeldir: yalnızca aynı türden mallar, tam piyasa şeffaflığı, mekansal ve zamansal farklılıklar olmaması, arz ve talep arasında kişisel tercihlerin olmaması ...

Bilanço

Aktif

Pasif

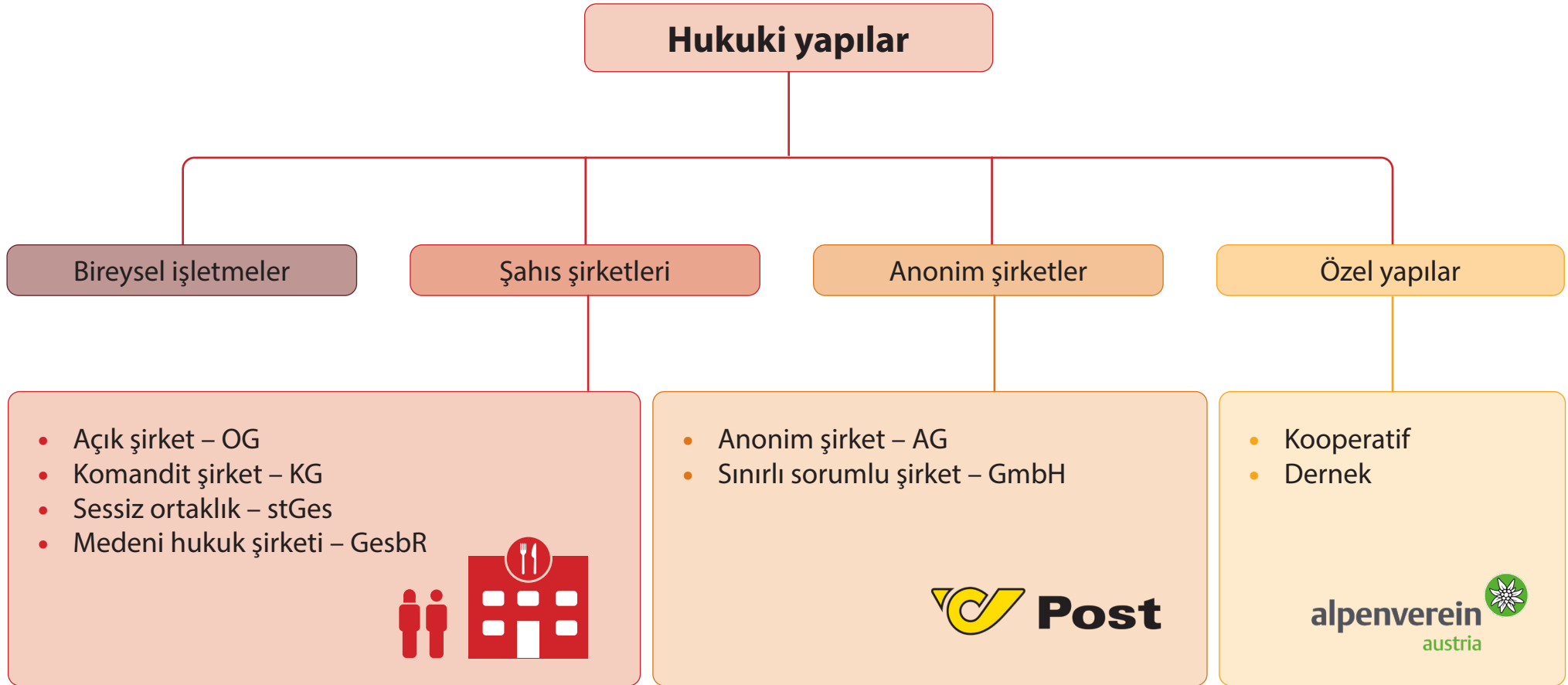
- A** Yatırım yoğunluğu:
Sabit varlıklar ile toplam varlıklar arasındaki oran.
- B** Dengeli varlık yapısı:
Sabit varlıklar ile dönen varlıklar arasındaki oran.

- C** Özkaynak oranı:
Özkaynakların toplam sermayeye oranı
- D** Özkaynak karlılığı:
Kârın özkaynaklara oranı

Kaynak: Gabler Wirtschaftslexikon 2024

Bir bilançoda, aktifler tarafında bir şirketin sermayesinin nerede olduğu, pasifler tarafında ise nereden geldiği görülür. Buradan bilanço tarihi itibarıyla varlık durumu ve bilanço yılının karı veya zararı görülebilir.

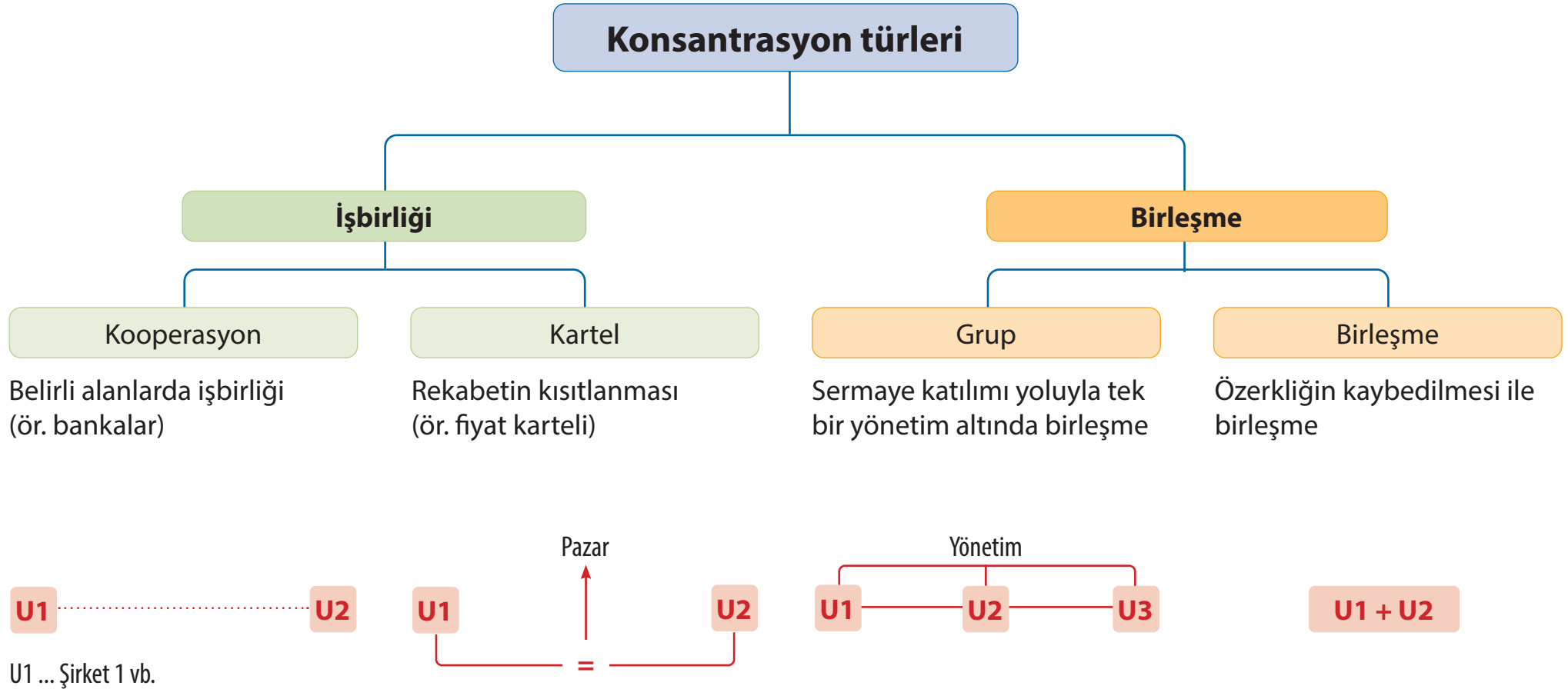
Avusturya'daki şirketlerin hukuki yapıları

Kaynak.: oesterreich.gv.at, static.uni-graz.at

Hukuki yapı, şirketlerin mülkiyet ilişkilerini, sorumluluklarını, sermaye sağlayıcılarını ve risk taşıyıcılarını düzenler. Avusturya'da en yaygın hukuk biçimleri tek kişilik şirketler ve limited şirketlerdir. GmbH & Co KG ise karma bir biçimdir.

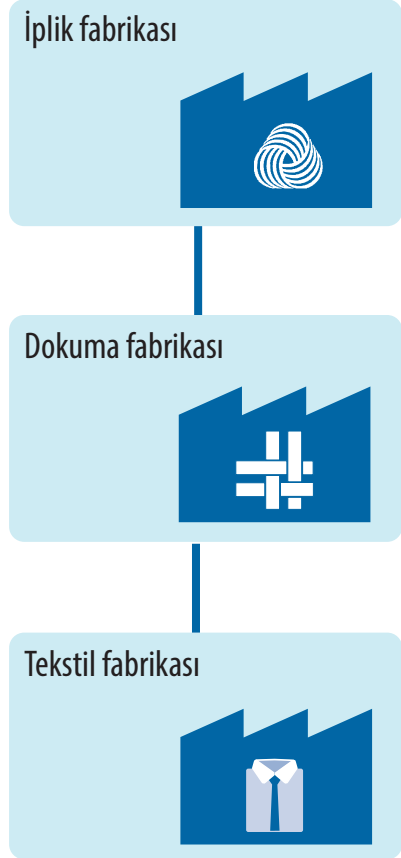
Şirket birleşmelerinin türleri

Satın alma, üretim, dağıtım ve maliyetli araştırma ve geliştirme alanlarındaki maliyetleri düşürmek için giderek daha fazla şirket birleşmektedir. Bu durum, rekabetin ortadan kaldırılmasıyla birlikte pazarda hakimiyet tehlikesini beraberinde getirmektedir.

Yatay ve dikey holdingler

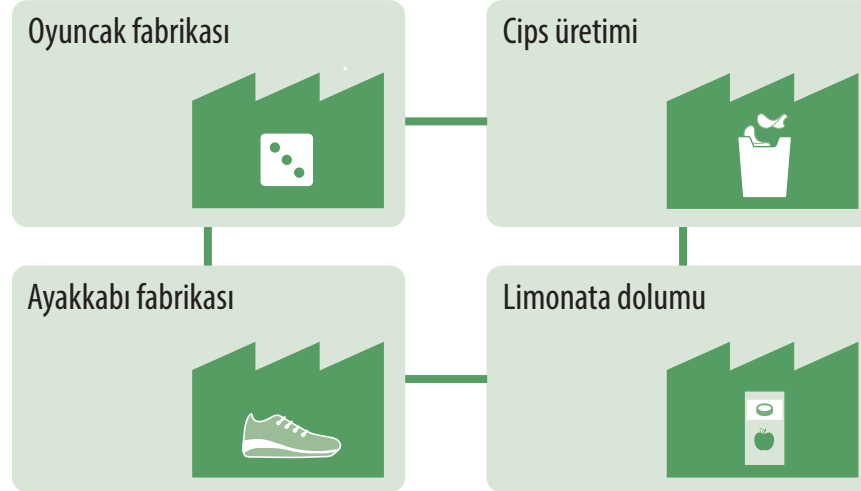
Dikey holdingler

Yatay holdingler

Karışık holdingler

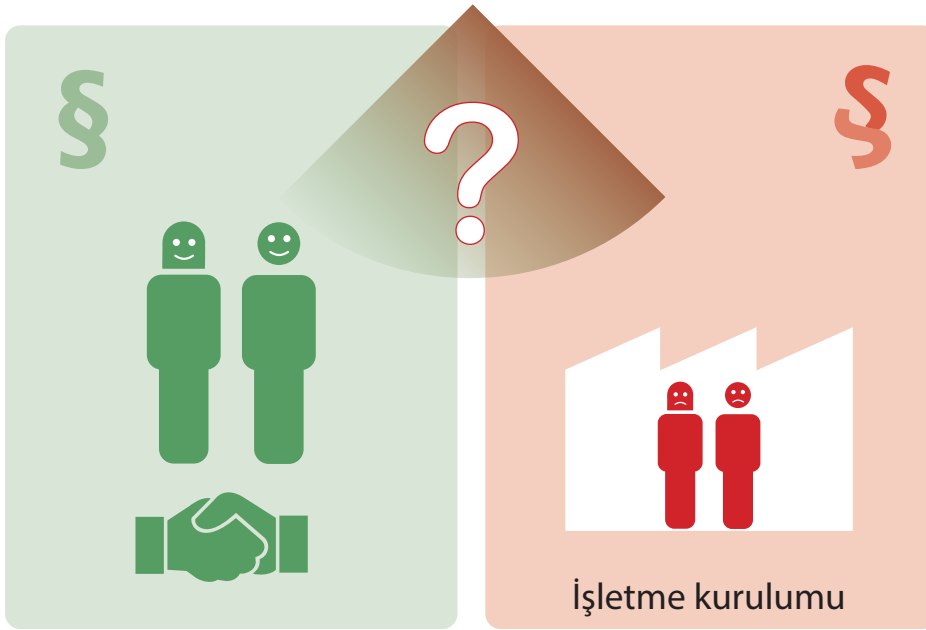

Dikey holdingler, değer yaratma ve hizmet sunumunun ön ve son aşamalarını kapsar. Yatay holdingler, aynı üretim veya ticaret aşamasında işletmelere sahiptir. Karma holdingler farklı alanlarda faaliyet gösterir.

Çokuluslu şirketlerin sosyal ve ekolojik dampingi

Sosyal damping

Şirketin yer seçimi kararı

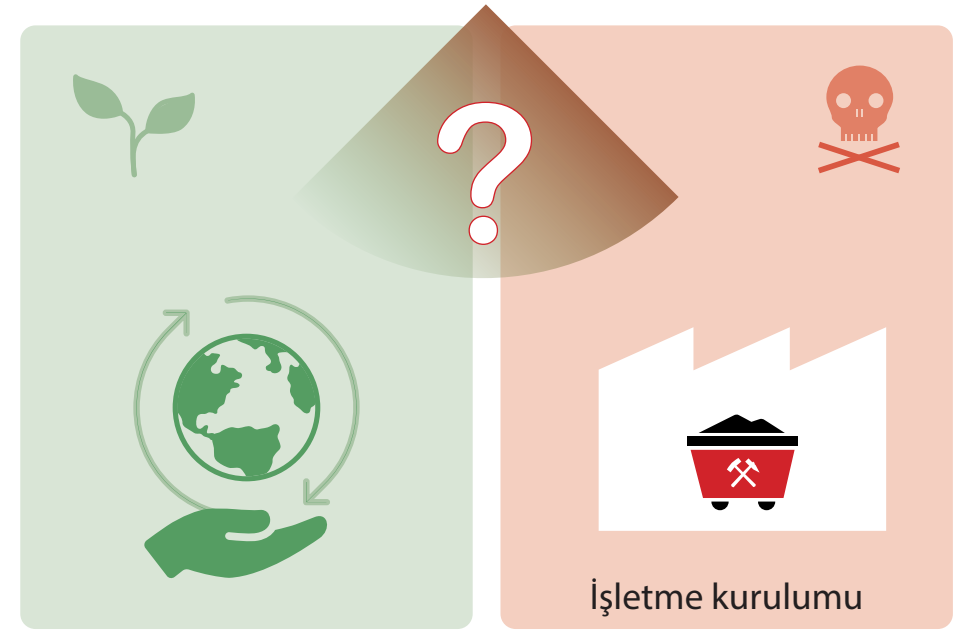

Devlet A
yüksek sosyal standartlar

Devlet B
düşük sosyal standartlar

Ekolojik damping

Şirketin yer seçimi kararı

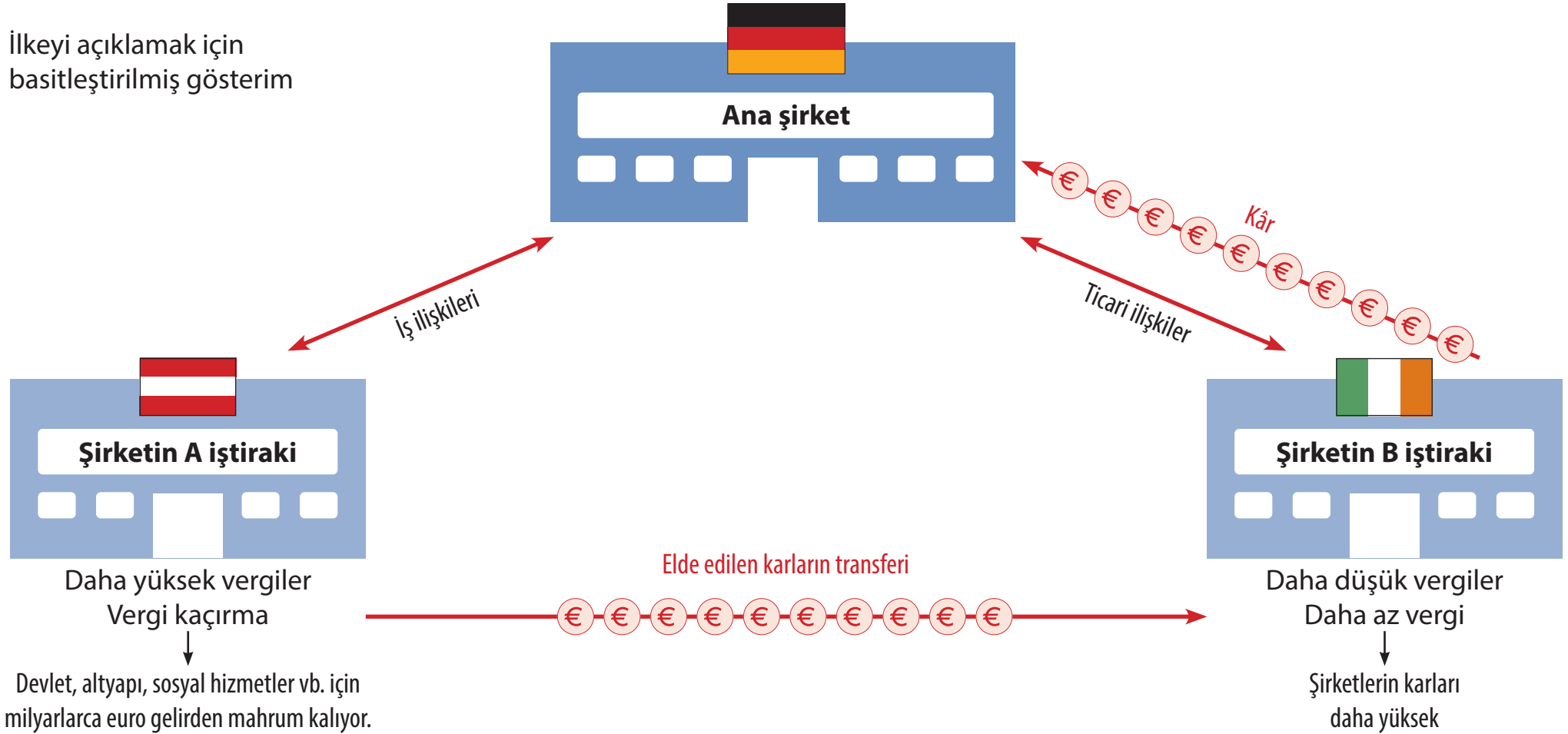
Devlet A
yüksek çevre standartları

Devlet B
düşük çevre

Devletler iş ve sosyal hukuk standartlarını düşürdüğünde veya düşük tuttuğunda ve çokuluslu şirketler bunu maliyet avantajı olarak kullandığında, sosyal dampingden söz edilir – benzer şekilde ekolojik damping de vardır. Şirketler bu durumda insan ve çevre pahasına ekonomik faaliyet gösterir.

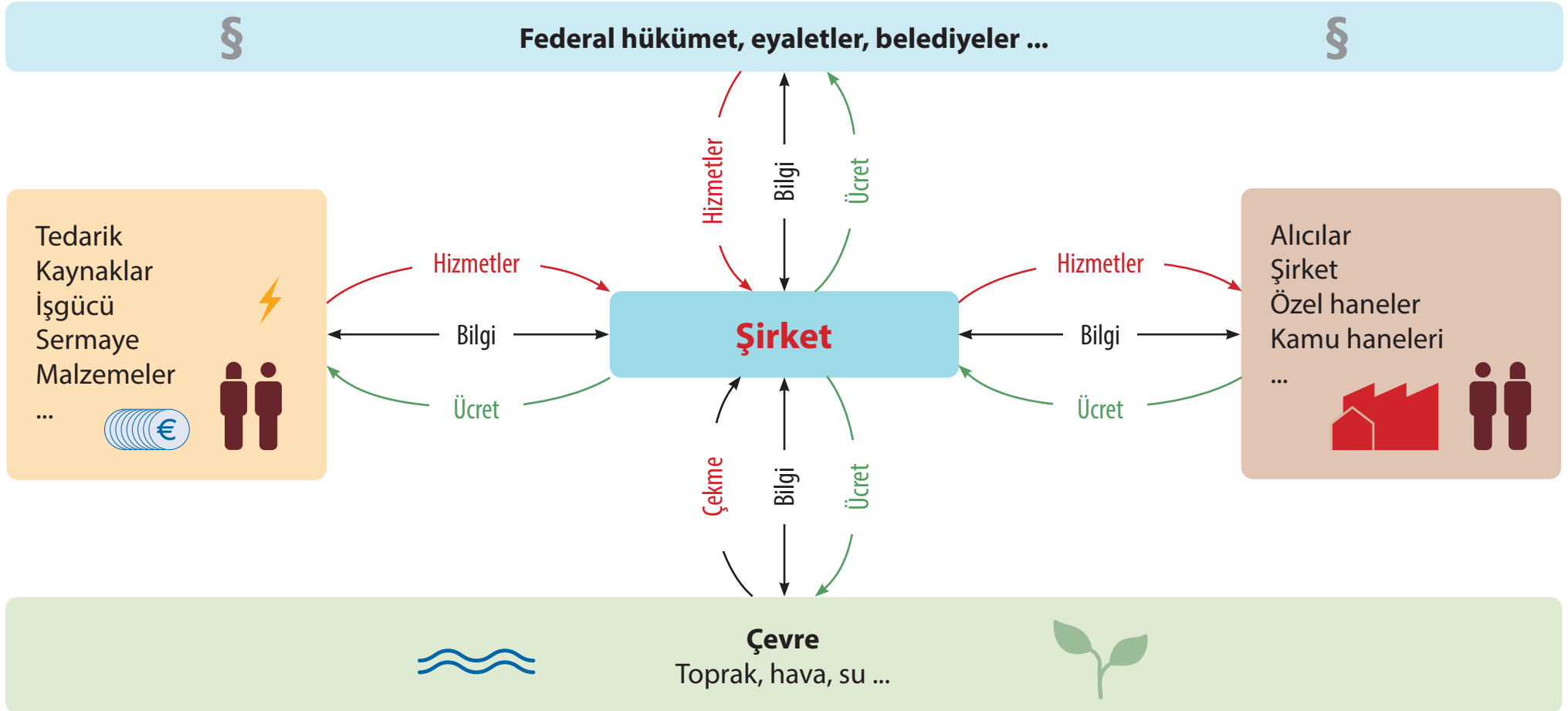
Şirketlerin kar transferi ve vergi kaçakçılığı

İlkeyi açıklamak için
basitleştirilmiş gösterim

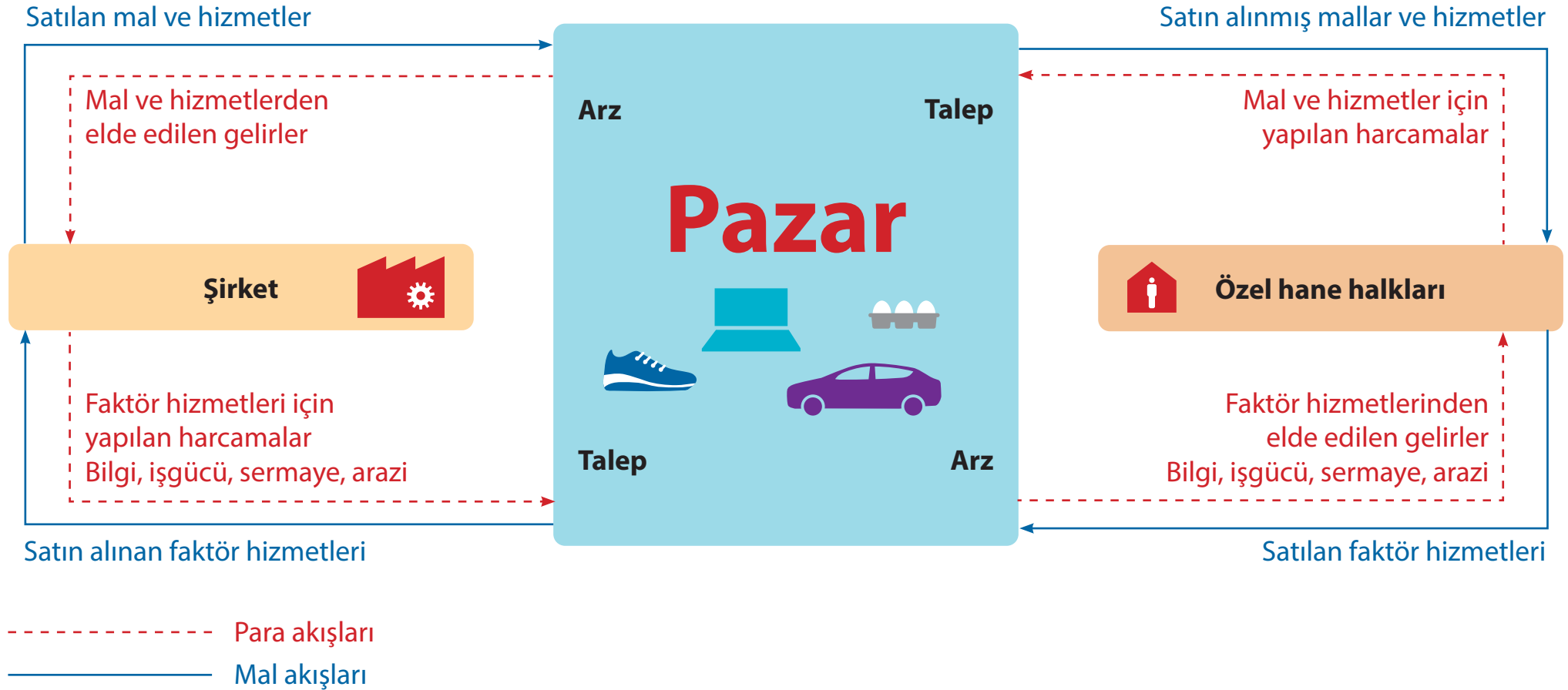
Şu anda şirketler, yasal muhasebe yöntemleriyle kârlarını düşük vergi oranlarına sahip ülkelerdeki iştiraklerine aktarabiliyor. Bu ülkelerde kârlar düşük vergi oranlarına tabi tutuluyor ve ardından tekrar ana şirkete aktarılıyor. Böylece devletler milyarlarca euro vergi gelirinden mahrum kalıyor.

Ekonomideki şirketler

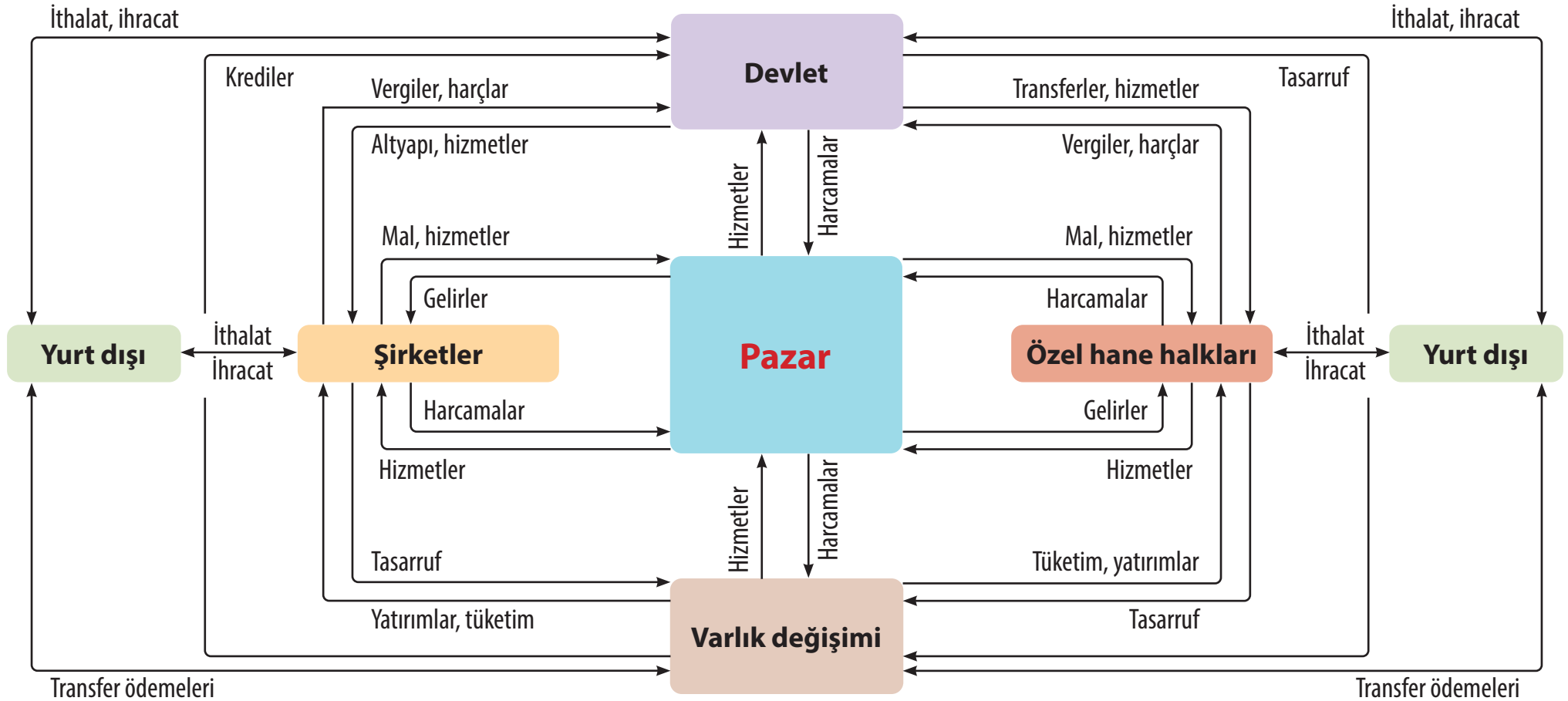
Tedarik ve işleme için şirkette, mal ve hizmetlerin satışından kazanılması gereken maliyetler ortaya çıkar. Yasal düzenlemeler, genellikle karmaşık olan ilişkileri düzenler.

Basit ekonomik döngü

Bu model, devlet, dış etkiler, servet oluşumu, bakım hizmetleri ... gibi unsurları dikkate almadığı için oldukça basitleştirilmiştir. Yine de, ekonomik aktörler olan şirketler ve hane halkları arasındaki ilişkiler ile pazarın merkezi konumu açıkça görülmektedir.

Karmaşık ekonomik döngü

Bu ekonomik döngü karmaşık görünse de, gerçekte ekonomik aktörler arasındaki bağlantılar ve ilişkiler çok daha karmaşık ve çok daha güçlüdür. Hanehalklarının kendi üretimleri, spekülasyonlar vb. burada dikkate alınmamıştır.

Kullanılan ve ilgili literatür

Baumgartner, Klaus et al. (2018): Verteilungsgerechtigkeit. Für die Vielen, nicht die Wenigen. Wien: AK.

<https://www.arbeiterkammer.at/interessenvertretung/wirtschaft/verteilungsgerechtigkeit/Vermögensverteilung.pdf>, 09.09.2024.

BMBWF – Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung (Hrsg.) (2023): Änderung der Verordnung über die Lehrpläne der Volksschule und Sonderschulen, der Verordnung über die Lehrpläne für Minderheiten-Volksschulen und für den Unterricht in Minderheitensprachen in Volksschulen in den Bundesländern Burgenland und Kärnten, der Verordnung über die Lehrpläne der Mittelschulen und der Verordnung über die Lehrpläne der allgemeinbildenden höheren Schulen; Bekanntmachung der Lehrpläne für den Religionsunterricht. BgBl II, Nr. 1/2023, Anlage A zu Art. 4, 121–128.

<https://www.ris.bka.gv.at/eli/bgbl/II/2023/1>, 09.09.2024.

Bundeskanzleramt Österreich (Hrsg.) (2024): Gesellschaftsformen. Wien: Bundeskanzleramt Österreich.

https://www.oesterreich.gv.at/themen/arbeit_beruf_und_pension/selbststaendigkeit/5/1.html, 09.09.2024.

Bundeszentrale für politische Bildung (Hrsg.) (2016): Duden Wirtschaft von A bis Z: Grundlagenwissen für Schule und Studium, Beruf und Alltag. 6. Aufl. Mannheim: Bibliographisches Institut. Lizenzausgabe Bonn.

<https://www.bpb.de/kurz-knapp/lexika/lexikon-der-wirtschaft/21184/wirtschaftspolitik/>, 09.09.2024.

Gabler Wirtschaftslexikon (2024): [diverse Themen]. Wiesbaden: Springer. <https://wirtschaftslexikon.gabler.de/>, 09.09.2024.

Haase, Hartwig (2020): Genug, für alle, für immer. Wiesbaden: Springer.

Institut für Unternehmensführung und Entrepreneurship (Hrsg.) (2014): Gründungsleitfaden. Graz: Karl-Franzens-Universität Graz.

https://static.uni-graz.at/fileadmin/sowi-institute/Unternehmensfuehrung/Gr%C3%BCndungsleitfaden/Dokumente/Gruendungsleitfaden_gesamt.pdf, 09.09.2024.

Novy, Andreas; Bärnthaler, Richard; Prieler, Magdalena (2023): Zukunftsfähiges Wirtschaften. Herausforderungen der sozialökologischen Transformation. 2. Aufl. Weinheim und Basel: Beltz Juventa.

Oesterreichische Nationalbank (Hrsg.) (2023): Eurosystem Household Finance and Consumption Survey 2021: first results for Austria.

Vienna: Oesterreichische Nationalbank.

<https://www.oenb.at/en/Publications/Economics/reports/2023/hfcs-first-results.html>, 09.09.2024

ÖGWM – Österreichisches Gesellschafts- und Wirtschaftsmuseum (Hrsg.) (2024): Österreichs Wirtschaft im Überblick. Die österreichische Wirtschaft und ihre internationale Position in Grafiken, Tabellen und Kurzinformationen. Wien: Österreichisches Gesellschafts- und Wirtschaftsmuseum.

Raworth, Kate (2017): Die Donut-Ökonomie. Endlich ein Wirtschaftsmodell, das den Planeten nicht zerstört, Carl Hanser Verlag: München.

Rosner, Peter (2019): Reden wir über Ökonomie! Marburg: Metropolis-Verlag.

Stadt Wien (Hrsg.) (2024): Flächenwidmungs- und Bebauungsplan. Wien: Eigenverlag. <https://www.wien.gv.at/flaechenwidmung/public/>, 09.09.2024.

Statistik Austria (Hrsg.) (2024): Österreich. Zahlen. Daten. Fakten. 2023/24. Wien: Statistik Austria

https://www.statistik.at/fileadmin/user_upload/OZDF-DE-23-24.pdf, 09.09.2024

Bu yayına ilişkin açıklamalar

“İnfografikler, öğrencilerin kendilerini karmaşık ekonomik süreçlerin bir parçası olarak görmelerini sağlamakla kalmaz, dil açısından duyarlı ve görsel olarak çekici tasarımları sayesinde çok çeşitli öğrenci gruplarının katılımını da teşvik eder!”

Johanna Anich, MEd, BHAK Ried im Innkreis

“İnfografikler bence mükemmel: görsel öğeler ve özlü bilgilerin birleşimi, karmaşık ekonomik ilişkileri anlaşılır bir şekilde kavramayı mümkün kılıyor.”

Barbara Bamberger, MAS, MSc, Education Group GmbH

“İnfografikler sadece estetik açıdan çok çekici tasarımlarıyla değil, aynı zamanda çoğunlukla ücretsiz olan bakım işleri, sürdürülebilirliğin öncelik modeli veya bir ulusal ekonominin entelektüel altyapısı gibi ekonomik faaliyetlerin toplumsal fenomenlerini öne çıkarmasıyla da ikna edici.”

Prof. Dr. Tim Engartner, Köln Üniversitesi, Sosyal Bilimler Profesörü, Ekonomi Eğitimi Uzmanı

Her şey çok net bir şekilde sunuluyor! Bu dahice grafikler sayesinde, ana dili Almanca olmayan çocuklar da çok daha kolay takip edebiliyor.”

Dipl.-Päd. Juri Limberger, BEd., Rodaun Ortaokulu

“İnfografikler, ilgili ekonomik konuları kolay anlaşılır bir dille açıklayan son derece başarılı görselleştirmeler – derslerde daha ileri tartışmalara yol açıyorlar.”

Mag. Dr. Sandra Milz, Eğitim Alanında İmpuls Enstitüsü, Salzburg Stefan Zweig Pedagoji Yüksekokulu

“İnfografikler, karmaşık içeriklerin nasıl açık, öz ve öğrenci dostu bir şekilde sunulabileceğinin bir örneğidir.”

Jasmin Sonnleitner, BEd., Viyana Pedagoji Üniversitesi Uygulama Ortaokulu

“İnfografikler, karmaşık içeriklerin nasıl açık, öz ve öğrenci dostu bir şekilde sunulabileceğinin bir örneğidir.”

MMag. Wolfgang Winklehner-Kreutzer, AHS Viyana Batı

Söz sahibi olmak isteyenlerin konuya ilişkin nesnel bilgiye sahip olması ve toplumsal-ekonomik-ekolojik ilişkileri kavrayabilmesi gerekir. Bu amaca, Otto Neurath'ın "Kelimeler ayırır, görseller birleştirir" ilkesine uygun olarak, "Özel haneler ve işletmeler" konu alanına ilişkin 50 öğretici infografik katkı sağlamaktadır. Kısa metinlerle desteklenen bu görsel anlatımlar, öncelikle Sekundarstufe I ve II düzeyindeki öğrenenlere (10–18/19 yaş) yöneliktir.

Tüm infografikler, Prof. Dr. habil. Christian Fridrich'in (Viyana Pedagoji Yüksekokulu; Coğrafi ve Sosyoekonomik Eğitim ulusal uzman grubunun – GESÖB – başkanı) taslakları ve kısa metinleri temel alınarak Avusturya Toplum ve Ekonomi Müzesi'nin grafik stüdyosu tarafından hazırlanmış ve AK Wien tarafından eş finansmanla desteklenmiştir. "Wirtschafts-ABC" serisinde başka konu alanları da izleyen dönemde yayımlanacaktır.